

یادداشت

چون در درگاه معلنی سوره حکمت داع مقرر است که هر راجی و ساسد
 وداع می نماید در سما و سیمان که همراه دارو می باشد اما داع می کند
 اول آنکه نوبت هر روز پس آن و سیمان خاص می باشد که هر روز اسباب
 را سوساسد دوم آنکه داع کج می کند ساراں العاصی است که حصار
 مسوره که ساق حکمت داع در صومعه دکن مقرر و دیده در بولاسر مقرر شود
 که دو هر حکمت هر روز و ساسد و دو هر حکمت داع حدت تمام باشد

یادداشت ہائے عہد شاہجہالی

سہ ۳۷۷ھ تا سہ ۶۸۷ھ

اے صاحبزادے! کہ جو کچھ
 اس طرح سے حاصل کر سکا
 وہ اس کے لئے بہت زیادہ
 ہے۔

سماح و لذت و کرم است میگویند و لذت و کرم
ماده سرگردان و ده کما است و ده سرگردان
تاریک

حکد نورا و ولد باگوں سید سید و
اسا رده میرا ولد غمراست
برک علم باگو

خداداد ولد گندوج سرره را و ولد دایم
استاد سرنگ مارک است طرفی مل رگ

آق مصطفیٰ ولد
درویش اقا
کسب رزوه نابو

دماج ولد کاجا
کسب سلم نور ترکی

سید رسول اللہ
عمر اس کے بھائی
ماتو

یا کو حیرت طوفان
یا کو حیرت طوفان

کلیا علی ولد ایار ولد حمید
سید اسلماده سربک مل بوک
ملکه کود بکسی بنام

رام راو ولد کو سدر او دلر انقاص
اسلماده سربک سرحد تار

عبد الکرم ولد
حسنی بن علی
عبد الرحمن ولد
عبد الرحمن بن علی
عبد الرحمن ولد
عبد الرحمن بن علی
عبد الرحمن ولد
عبد الرحمن بن علی

[illegible]

سرکشان ولد امین خان
استاد مدرسہ مدرسہ
استاد مدرسہ مدرسہ
استاد مدرسہ مدرسہ

اسماء و ولد سرنگه
سرنگی بعد جنگله
سبحان اولد سیدو نو کوچ اولدی موچی ماله و لد مور سوچ
اسماء و ولد سرنگه سل ماده جنگله کور دمارک اسم یا نو

 مکتب
 مکتب
 مکتب

مکتب
 مکتب
 مکتب

مکتب

مکتب

مکتب

مکتب

مکتب

مکتب

مکتب

مکتب

مکتب

مکتب

سی لکھ
 اسیلورہ
 رعایت لکھ ورن
 رعایت لکھ ورن
 رعایت لکھ ورن
 رعایت لکھ ورن

سی لکھ
 سی لکھ
 رعایت لکھ ورن
 رعایت لکھ ورن
 رعایت لکھ ورن
 رعایت لکھ ورن

سی لکھ
 سی لکھ
 رعایت لکھ ورن
 رعایت لکھ ورن
 رعایت لکھ ورن
 رعایت لکھ ورن

سی لکھ
 سی لکھ
 رعایت لکھ ورن
 رعایت لکھ ورن
 رعایت لکھ ورن
 رعایت لکھ ورن

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين

و در این کتاب
از آثار و تالیفات

عالم رب العالمین
امام علی

در این کتاب
از آثار و تالیفات
عالم رب العالمین
امام علی

المراد

المراد

المراد

المراد

المراد

المراد

المراد

دولت آباد و ملوک آباد

المراد

المراد

المراد

المراد

المراد

المراد

المراد

المراد

الکرم
مکتوب

و و
از انچه در قبول رعایا و کما و ان

رعایا که و ان
الکرم

و و
و و
و و
و و

بسم

بسم سر موصوم ولد میر منصور زبیر ادران منده و کاه

صحن از این
بسم سر موصوم
عالم و عالم
موصوم و موصوم

بسم سر موصوم

بسم

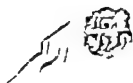

السلامه

از این کتاب با نفع و فهم هر یک از شما
موجود در این کتاب و در این کتاب
و این کتاب است

اولاً که هر یک از شما
و این کتاب است

مصدق علی

یاد و در
حق احوال پریشانی سادت مابین عبد الوهاب محمد علی
رسید که چون در خدمت محترم قلم جوهرت در اردو دعوت
پریشان احوال است امر عالی معالی صادر شد که در خدمت
لطف معتمد اردو کار حاضر رفق از کمالی سدی قنبر خواجگان
دولت امان عظام محوله باشند که

عمرت
محمد علی

لال درگاه خلایق

سجده
سجده
سجده
سجده
سجده

۲۹۲

میدر حاکم زاده زدر ادر

درگاه خلایق
حاکم زاده زدر ادر
مار مولفی و سر در

درگاه خلایق
حاکم زاده زدر ادر
مار مولفی و سر در

سیر

ماوراء

اله ایله

 مائال درگاه خدای

کافیت

 صمد ارغوان درگاه خدای

حضرت فردوس آشیانی شہنشاہ شاہ حیاں

سنہ ۳۷۷ ھ تا سنہ ۶۸۱ ھ

ہر دہم سوال سنہ ۱۱۱۱ خلوں یوم السنہ

سارو سگ ولدانہ وردی سگ مسندار برادری عبدالرسول خان عوں
 ے رعب خان مسارالہ سا اور سگ آمادہ مسادرف خان مومی الہ
 گف کہ داخل واقعہ مساند کہ اُور اار وکری بر طرف سارید

بر طرف اعشار نمایند

امر تملل القدر رست صدور ناف کہ سارو سگ رار طرف مایید

وقائع کلیان

مات

سہ ۱۴ خلوس

مطابق سہ ۸۲ ۱ ہجری

ع
 ۲ نو
 م

ازاد
 نو
 ان

لوه
 ر سیک ران سوار ران محرم سده کمر ران محرم دایک
 لک

ر سیک ران سوار ران محرم سده کمر ران محرم دایک
 کوله بر ران و بان سفید
 حاکم ران سفید
 در ران

و غن
 ۱
 ۲
 نو

ع
 ۲
 نو

اصول و فاع و اسامی ملک عوری (معموداج)

روزی
و قایم حمله حرره

رمضان سنه
يوم الاحد
۹ محرم الحرام

اللات
عیت

میسوز بر سر	حام مس	دیکه	رکاس
عور	عور	لعهور	لعهور
کلان	کلان	کلان	کلان
علاق	علاق	علاق	علاق
کوره حیت	مکه اسار بر سر	لوشه مس	حکمی
عور	عور	عور	عور

اماده بر سر
لغاره سر

مالک
مده جبر سفلط فیکه و طومر

مف

صد و شصت و شش
و عن
دو و شصت و شش
عسکان بنزه

صد و شصت و شش
سرمد ملک مرعوم
و عن ع
عسکان
طلالات
لقد در
کریمه
دو و شصت و شش

صد و شصت و شش
بر و ارب
و عن
عسکان سره
عسکان سره
عسکان سره
عسکان سره

صد و شصت و شش
عسکان
عسکان
عسکان

رورامیہ وقائع چکلیہ حیر

بانت

سہہ ہ حلوس عالمگیری

مطابق سہ ۳۷۷ ۱۷۷۱

۱۶۔ رمضان سیدہ ۵ خلوص یوم الجمعہ

اول سیدہ مصور نوعدارہ۔ مسعد جامع سادہ

دیکر سیدہ۔ عمل موضع اودسل معمولہ رگہ راے ور کف خوردہ
 - کو سادہ عمل حب نمودہ برائے سیدہ - عمل کو سادہ کور رحم سسرودہ
 اس حر - محمد سگ امن رگہ مسطور رسدہ سیدہ - بد کور را آوردہ در سیدہ
 صاحب

زور ماچھ وقائع

صوبہ سکلاہ

مات

رمضان سنہ ۵۱۰۵

مطابق سنہ ۱۲۳۷

۱۶ - ربيع الثاني سنه ۱۰۷۳ هـ يوم الثلاثاء

اول آنکه يروانه امانت نان به کروري رسيد که محال جاگير اهتمام خان
مرحوم بخالصه شريفه ضبط نمايد چنانچه کروري مذکور در قصبه، عمل نيافته در پرگنه
عمل مي کند مردم اهتمام خان مي گويند که قصبه، مستعلق به قلعه است تا آمدن قلعه دار
ديگر ما يان تحصيل مي کنيم جواب خواهم داد -

ديگر آنکه يک قطعه نلوه، نوشته هاي و کيل اهتمام خان از درگاه به داک
چو کی آيد شتر از فوت خان مرحوم فرستاده بود -

مديست نلوه روانه ساخته بود خلاصه مضمون آنکه بتاريخ منقتم شهر جمادى الاول
رايات عاليات متوجه دارالسلطنت لاهور خواهند شد -

۲۳۳

۱۴ - ربیع الثانی سنہ ۱۲۷۳ھ یوم الجمعہ

اول آئکہ دوکان سکاکو - امام عال مصلح - دسہ کہ وف س
درداں سگاف کردہ بودید تعال رود حر دار سد حرے سوا سند رُرد
دیگر آئکہ سج محمد ع - و عمر کہ ادو مر ساد ار سجا وُر بھاس سد
آمدہ - دنگلور می رود

۱۰ - ربيع الثاني سنه ۱۰۷۳ هـ يوم الاربع

اول آنکه سکمد یو تحویل دار ظاهر ساحت که قبل از یس یول سیاه بریدی
عمل دکھنیاں بحساب مس وزن کرده در قلعه کوئٹہ ذخیرہ نگاہ داشتہ بودند
بدزدی رفته بود در یس ولا معلوم شد کہ نرسیان ولد یو تاجی آہنگر ملازم سرکار
خاصہ شریفہ از جملہ تعینات از قلعه مذکور دزدیدہ بود و محصور شدہ انگاہ اقرار
سود کہ کم کم بہ بیست دفعہ از کوئٹہ ذخیرہ را آورد و کلید ساختہ پیش خود داشت
قفل را وامی کرد و مہر متصدیان را امانت می داشت و دست مس فروشان
و صرافان و بقال قصبہ او دیگر فروختہ ام مس فروش و غیرہ را طلبیدہ پرسید
فی الحال بدست خود یا آپسہ خریدہ بودند نوشتہ دادند و نیز منادی کردہ بودند
خبر ننمودند الحال آہنگر مذکور و مس فروش و صرافان و غیرہ کہ قبول این معنی
کرده اند در بندی خانہ قلعه هستند در یس باب ہرچہ امر شود -

۷ من بورن تاجستانی

۲۰ تار

وزن مس

تخمیناً

دیگر آنکہ دتاجی نام برہمن چغل ساکس او دگیر پیش اہتمام خان چغلی
بسیار می کرد در عایاتنگ آبدہ بودند و نابراں متصدیان خان مرحوم دتا مذکور
را ستر تاسیدہ رو سیاه ساختہ در شہر گردانیدہ سر دادند و در عمل مرحوم
حسام الدین خان ہم تنبیہ شدہ بود -

۶- ربیع الثانی ۳۴۷ هـ یوم السبت

آنکه در خانه هما مگر ملی منت دار که - معب دو صد و سی و پنج سوار
 میرزا را است در دی سده بعد از محقق و معص ظافر گردیده که سهراب نام
 جا - را و هما مگر ملی - اتفاق داده در دود سفتل

مومی ماله طلا ساه نعره معر کالی جا - دیکه کی طلا سکن مر
 عدد عددان روح عدد

۱۶ - ربیع الاول سنہ ۱۰۷۳ھ یوم الاحد

آنکہ اہتمام خان اندرون قلعہ درکوٹہری خلوت باست دیوان خانہ جمہر و کہ
 خوابیدہ بود بوقت نصف شب انیس نام غلام مرشد قلی خانی بکار دگلوئے
 اہتمام خان را بریدہ ہماں لحنہ جان را بحق تسلیم نمودہ بعد از اس عورات
 را خبر شدہ بر سر نعش آمدہ فریاد بر آوردند و غلام مذکور ہماں جا ہماں لحنہ
 کشتند الحال کلب علی نام پسر اہتمام خان مرحوم اندرون قلعہ است از قسم
 مال و اموال و اسباب و غیرہ کارخانہ جات در تصرف کلب علی مذکورست
 و بند و قیسمان بادشاہی در دروازہ نستہ اند و مقرر شدہ کہ اہتمام خان را
 بہ اورنگ آباد بہشت نہاد ببرند امروز در باغ محمودی خواہد بود فردا تابوت
 روانہ شاہ اورنگ آباد می شود تخمیناً س کلب علی پسر اہتمام خان مرحوم دوازده سالہ
 خواہد بود بعد ازین آنچه رو خواہد داد داخل واقعہ خواہد نمود۔

تابوت اہتمام خان بہ مقبرہ بہ شاہ اورنگ آباد مرشد قلی می برند۔

۳۵- صفر سنہ ۷۳۷ھ یومِ الا میں

اول آنکہ اسٹام ہاں دروداں نا۔ ثلثہ سنہ ۷۳۷ھ
دیکر آنکہ اسٹام ہاں مگر ملی راے داع۔ مادہ ٹرس صا ا د ن مس
میر سادہ

دیکر آنکہ ماراں سنہ
دیکر آنکہ ہاں ماراں سنہ یک بیٹہ ملوہ ڈاک ہوکی مس وکیل
۔ ساہمیاں آمادہ میر سادہ

زورامچہ وقائع قلعہ اودگیر

مات

سہ ۳۷، ۱۸۸۱

۴۹- شوال سنہ ۵ جلوس ہمایوں یوم السبت

سند سلطان سرسید دراج جمعی کہ شب الملک اور آغلندہ و د کہ سنہ
 عودر اناو بدہ درں والا سراسام کہ دالی سند سلطان راسا ماں کردہ کہ سارج
 بست و سخم سہر دی الحمد سنہ ۵ سنہ عودر اناو بدہ اس حروا لعب
 بعد اس آسمہ رودہ داخل واقعہ عاہد کرد

۱۱- شوال سنه ۵ جلوس يوم الثلاثاء

اول آنکه قطب الملک دو کاوران به بجست علی عادل فرستاد
دیگر آنکه حواله دار قلعه به ونگیر^۳ صد بان و بست کوپه باروت به قلعه ککند^۴
فرستاد-

۹۔ سوال سہ حلوس نوم الاحد

اتول آنکہ محمد علی صاحب دارلعلوم کدہ سے سرار ہوں و دو کلمی
نعرہ ارمات است و یک کورہ داں عمرہ سمع ظیف الملک مرد
سد مظفر مسادہ بود و سد مظفر یہ ظیف الملک کر را سد
و مگر آنکہ اب رندی دسکیمہ کو ملکہ سدہ معرفت عدا احمد خان
ظیف الملک بود و ما قصد ہوں کر را سد ظیف الملک اور اسرا ما و طرہ مرصع
سکاری و یک قصہ مسر و یک راس اس داد

۵- شوال سہ ۵ جلوس ہمایوں یوم الاربعاء

عضد الخلفۃ الکبریٰ رکن السلطنۃ العظمیٰ امیر الامرا پروانہ بہ بندہ درگاہ
 نوشتہ بود کہ داول دیسکھہ پرگنہ وروال متعلقہ نانڈیرٹا سبجانی دیسکھہ
 پرگنہ کولاس متعلقہ قطب الملک متفق شدہ دیہات پرگنہ وروال رامی برند
 و باعث خرابی پرگنہ می شود داول را حوالہ کس فتح جنگ خان نمایند درین
 باب بندہ درگاہ آنچہ گفتگو بایست کردہ قطب الملک نمود جواب می دهند
 کہ داول در ملک مانیت و کس ہمراہ می دہیم کہ ہر جاداول را در ملک ما
 بیابند یا نشان بدہند بستہ حوالہ کس فتح جنگ خان نمایند درین ضمن کہ
 چہ می داند کہ داول در کجاست و حقیقت این صورت دارد کہ داول در
 پرگنات ایشاں ست یا سبجانی متفق شدہ باشارہ ایں جماعہ ایں کار ہا می کنند و
 ایشاں خود جواب چنیں می دہند و پئے حکم بشدت نہ ساینند درین باب ہر
 چہ حکم شود۔

۴- سوال سہ ۵ جلوس ہما یوں یوم اللہاء

ار حمدہ لک رو سہ و تہ نکاس معری کہ با عدا الصمد خاص مبلغ
سدہ سارج صدر سب و تہ سراج و سب صد و ماروہ رو سہ و تہ مارو سکہ سارج
عالم گری و اصل صاحب

۲۵- رمضان المبارک سنہ ۵ جلدس یوم الاحد

اول آنکہ والدہ قطب الملک بجہت رضا قلی فوجدار کرناٹک سراپا و چہار
کاوٹرا بہ فرستاد۔

دیگر آنکہ قطب الملک دو کاوٹرا بہ بجہت علی عادل فرستاد۔

دیگر آنکہ زمیندار قلعہ اودگیر یک جوڑا حلقہ مرصع کاری
کہ در دست می کنند و یک انگشتر یا قوت بہ حسینی قلعہ دار قلعہ مذکور
دادہ اود حسینی مذکور آن حلقہ و انگشتر را پیش قطب الملک فرستاد۔

۴۳۳ - رمضان المبارک سے ۵ جلوس ہمایوں اور جمعہ
تہوار رسمہ فیل اور روادہ ارباب مرخان و تعب - سوداگر - فصل

و مل عریدہ سودہ

(۴) رسمہ

فصل

(۲۷۴) ہوں و

(۴) رو -

عریدہ ارحماس علی و مستعم گ

گما - - - - - عقد - - - - - خاں

(۳) رسمہ

فصل

(۲۷۴) ہوں

(۳) رسمہ

رسمہ اراں و دناں دار

فصل

(۱۸۵) ہوں

رسمہ اراں و دناں دار

(۴) رسمہ

عریدہ ارام داس گما - - - - - رام - - - - - حیر - - - - - و

عراں رسمہ ماد فیل

فصل

(۴) رو -

رسمہ ماد فیل

رسمہ مادہ فیل

فصل

(۱۹)

رسمہ مادہ

۱۸۔ رمضان المبارک سنہ ۵۵۰ حلوس ہمایوں یوم الاحد

قبل ازیس بتاریخ یازدہم شہر رجب المرجب سنہ ۴۰۰ داخل واقعہ
 شدہ کہ حاجی محمد صادق کاشی نوکر عضد النخلاۃ الکبریٰ رکن السلطنۃ العظمیٰ
 امیر الامرا برائے خرید بعضے اشیاء بہ حیدر آباد آدہ و سفارش عضد النخلاۃ الکبریٰ
 بجمہت میر احمد داماد قطب الملک آوردہ بتاریخ صدر بمعرفت میر احمد ملاقات
 قطب الملک نمود و او را سراپا دادند۔

اول آنکہ موسیٰ محلدار سے مراد و ما صد ہوں ارمان کاں الناس عی کہ

ما عارہ اوسبہ قطب الملک داد

دیکر آنکہ قطب الملک دو نعر اکر رکھو لہ انداز و دست و سح مر

ماں اندازہ لعلہ سدک فرساد

دیکر آن کہ قطب الملک مرا ما محبت رنند اراں اطراف لعلہ او دگر مرد

حسنی لعلہ دار لعلہ مدکور فرساد کہ ما ہا رسا مد

رور ماچھ وقائع ملدہ حیدر آباد

بات

سہ ۵ خلوس عالمگیری

طابق سہ ۷۳ ۱ ہجری

۱۹- رحب سده به جلوسه سده

اول آنکه قطب الملک خطی به صدر دود سده

بود سده آن خط را به من اعماد و ماں فرساده

دیگر آنکه ایلیم به رمدار قلعه و مگر را که از سید آناه سارو ره
مسافت دارد قطب الملک ظاهرده ایلیم به رمد کور مانا صد سده و فحی آمده

به معروف محمد امن قلعه دار قلعه کلکند ه قات بود و سده و سده در سده
و ایلیم به رمد کور را ستر امان داده کعبه که به راه محمد امن مانده

دیگر آنکه قطب الملک موارو به صدوق به به رحب صد خود فرساده
و کس به سده درگاه فرستاده بود و سک راه مادر الحله و ساه صبا آمان
و ذاک حوکی به راه داده سده

۱۵۔ جمیدی الثانی سنہ ۴ جلوس ہمایون یوم الاحد

اول آنکہ حیدر فوجدار سکا کل دو خواجہ سرا و دوراس اسپ تا کن ابلق و
چہار دُور آہوبہ جہت قطب الملک فرستاد۔

دیگر آنکہ محمد قاسم قلعه دار کو لاس سرحد دکلور آندہ بہ معرفت میر احمد
داماد قطب الملک ملاقات کرد و یک راس اسپ ترکی گزراید و اورا سراپا داد۔

۱۹۔ رجب سہ ۴ جلوس یوم الجمعہ

اول آنکہ قطب الملک خطے بہ صدہ خود و سہ ہنس سدہ درگاہ فرستادہ
نود سدہ آن خط را ہنس اعما و ماں فرستاد

دیگر آنکہ اہلم بر رسیدار قلعه ہو دیگر را کہ ارشد را آمادہ سار دہ کر وہ
ساعت دار د قطب الملک ظلمدہ اہلم برید کور نا ما صد سد و نھی آمدہ
بہ معروف محمد امین قلعه دار قلعه کلکندہ ملاقات سو دوسہ صد ہوں کر را سد
واہلم برید کور را ستر ا مادادہ گھنڈہ کہ ہمراہ محمد امین ماسد

دیگر آنکہ قطب الملک مواری بہ صدوق بر بہر سمب صدہ خود فرستاد
و کس ہنس سدہ درگاہ فرستادہ خود سک راہ مادر اسل و ساہمیاں آماد
و ڈاک جوکی ہمراہ دادہ سد

۱۵۔ جمیدی الثانی سنہ ۴۴ جاوس ہمایون یوم الاحد

اول آنکہ حیدر فوجدار سکا کل دو خواجہ سراود وراس اسپ تا کن ابلق و
چہار دُور آہوبہ جہت قطب الملک فرستاد۔

دیگر آنکہ محمد قاسم قلعه دار کو لاس سرحد و کلور آندہ بہ معرفت میر احمد
داماد قطب الملک ملاقات کرد و یک راس اسپ ترکی گزرا نید و اورا سرا یا داد۔

۱۴- حمیدی البانی سنہ ۱۳۰۰ حلوس یوم السبت

اول آنکہ ردیک فلعہ فکندہ در حائے کہ دودی یکما سیدہ و در آن حا
فلف الملک بر سال عمل می کند سارج صدر سر مامل خود رفته عمل کرد
دیگر آن کہ محمد حسن مصدی فرماس بدر معجلی بش رواہ مدرسہ
دیگر آنکہ فلف الملک سماہ سوار و صد سادہ رقی ایدارہ فلعہ کولاس
مرساو۔

۱۴ - صفر سنه هم جلوس همایون یومُ الاحد

مذکور می شود که قطب الملک صبیحه خود را به علی عادل میدهد و درین نزدیکی
خواهد شد نظام را گفتگو در میان است بعد ازین هر چه رود بدان مل واقعه خواهد نمود.

۱۶۔ محرم الحرام سے ہم جلوس ہمایوں یوم الاحد

فل ارس سارج سب و ہم سہری النجمہ سے داخل واقعہ سودہ و دکن
 طب الملک سے سب آرا و دیاں و در دگوا و عباد معبود رسی آید الحال
 آرا و طرف سد مالی الحال بار در دیاں و گوا و عود سودہ و رسی آید بعد ارس
 آسمہ روئے دہد داخل واقعہ خواہد سود

۵- محرم الحرام سنہ ۹۸۰ھ جلوس یوم الاحد

تا حالت تحریر پنجاہ ہزار روپیہ و یک لک و بیست ہزار ہون کمرہ از وجہ پیشکش مقررہ تحصیل شدہ قبل ازین یک لک روپیہ از جملہ ہون تحصیل ارسال خزانہ عامرہ شاہ اورنگ آباد نمودہ داخل واقعہ شدہ بود و قبض الوصول متصدیان خزانہ رسیدہ و دہ ہزار ہون و پنجاہ ہزار روپیہ بہ خان محمد ملازم عقد الخلافۃ الکبریٰ رکن السلطنۃ العظمیٰ امیر الامراء دادہ شدہ کہ ہون را بخنس و روپیہ را سکہ مبارک عالم گیری بہ خزانہ عامرہ شاہ اورنگ آباد واصل سازند این حقیقت نیز داخل واقعہ شدہ و تتمہ ہون را بخنس بموجب حکم جہان مطاع عالم مطیع درین دو روز بعد از دہ محرم ارسال خزانہ عامرہ شاہ اورنگ آباد خواہند نمود و وجہ پیشکش کہ بر حوالہ داران از محصول سال حال نخواہ کردہ اند کسان بندہ در گاہ باکسان قطب الملک رفتہ بموجب تحصیل این ملک بوصول خواہند رسانید انشاء اللہ تعالیٰ۔

۸۔ محرم الحرام سہ ماہ حلوس یوم السبت

در باب عراب ملک سگ کہ ولد در و ملہار در سدر سکا کل گر تہ اند
 قط الملک ۔ سور را و خواہد از سدر محلی شش و سہ و دو کہ عراب را
 ارکشاں ولد در مگر دعوں سور را و ند کور و ولد در و ملہار دسے مدار دواس
 حماء در سدر محلی شش اطاعت کسے می کند سور را و خواہد دار عد رے
 و سہ و دو کہ اس مقدمہ در سکا کل واقع سد حد و فوہدار اسما مد عراب را
 مگر دعیف اس سب کہ اس حماء در سادر قط الملک مرصہ می خواہد
 می کند و خواہد داراں رن حماء دسے مدار ند و کور می سود کہ حد و فوہدار
 در س کارناس حماء سربک بودہ دریں صورت حد رد کور عوں عراب را
 خواہد گرفت اگر ۔ حکام سادر سگاہ و سدر مسارک سور قلم حشاں مطاع
 عالم شطع صادر گرد کہ ۔ کنہں ولد در ناکند ساد عاب و مال بدس خواہد آہ

۶ - محرم الحرام سنہ ۴ - خلوس یوم الخمیس

اول آنکہ قطب الملک بجمت میر احمد داماد خود و محمد مقیم وکیل والی ایران و نوکران از سید مظفر و غیرہ سراپائے کہ در دہ محرم می دهند بنجانہ آنها فرستاد -
دیگر آنکہ قلعہ دار و نگیر دہ کو بہ باروت و دود و پنجاہ بان بقلعہ کلکندہ فرستاد -

دیگر آنکہ قطب الملک و والدہ اش بجمت رضاقلی سراپائے دہ محرم فرستاد -

۳- محرم سده ۳۳ خلوص همایون نوم الاهی

اول آنکه طب الملک سجا سواروسی صد ساد و صدی - کویل کند

که سرحد سجا و راست فرساد

دیگر آنکه خوانه دار و مل کند رسه صد مان یک صد و سجا گویه آسی

قلعه کلکده فرستاد

دیگر آنکه والده طب الملک یک کا و رسوه محبت علی عادل فرساد

۲ - محرم الحرام سنہ ۴ جلوس ہمایوں یوم الاحد

اول آنکہ قطب الملک خطے و بیست و پنج پارچہ قلمکاری بجمت سید الیاس
کہ از نوکران علی عادل است نزد کا کاہر کارہ خود فرستادہ کہ باو برسانند -
دیگر آنکہ قطب الملک بجمت محمد مقیم وکیل والی ایران دو طبقہ میوہ فرستاد -
دیگر آنکہ میر کمال از نوکران قطب الملک چہار دہ جلد کتاب گرز انیدو
و اورا سراپا داد -

عره محرم الحرام سنه ۳۴۴ خلوس هجراتون يوم السبت

اول آنکه مالک بحر بحر رسد که حصار عید السحله الکبریٰ رکن اسلحه العظمیٰ
 مان رمان سنه سالار در حرکت - در اسحاق بن که رودیک - کاکل
 است لنگر کرده سده درگاه کس فرساده که حر کس سده ماسحاج ار ماو حده حصار
 صحن سوده نوسه سوار دو بعدا رسدن حر حصن راد اخل واقع خواهد بود
 دیگر آنکه الماس مات موس داس - موجب حکم حصار شاع اردیف الملک
 مرقه مصوب سوار و سوده فیل الملک به اربعه شتر آمان دین امارت
 ساه مان رمان فرساده مان مسار ال مصوب سواران عود دین
 امان مان نرسد و اسخا امان مان ارسال درگاه آسمان ساه ساه حکم
 نظام الدین احمد ارمات فیل الملک - سده درگاه سعام سوده بود که
 موس داس و عاویدان الماس را مالداسا کرده ام الماس را درگاه حصار ساه
 ارسال دار به اگر فایلی سرکار حصار به اربوده ماسد هر قسبه که معین
 ما - سر مطلق مصر قیام کند در و به ممکن عمر اید مد و اگر سده بعد
 حیات کند

رور نامچہ و قانع ملدہ خیدر آباد

نات

سہ ۴ جلوس عالمگیری

مطابق سہ ۷۲ ۱ ہجری

۴۶ - ذی قعدہ سنہ ۱۰۷۲ ھ یوم الجمعہ

اول آنکہ اہتمام خان اندرون قلعہ در چاند بُرج نشستہ بود - بعد ازان
بوقت آخر روز بہ زیارت پیر موسیٰ متصل شہر است رفتہ باز داخل قلعہ شدہ -
دیگر آنکہ ملا امالی و رمضان قلی تبریزی از شاہ اورنگ آمدہ بہ حیدر آباد
می روند پیادہ اند و گدا -

دیگر آن کہ رکھنات وغیرہ قوم بندیلہ بے روزگار از اورنگ آباد
قندھار آمدہ بدارالفتح ظفر آباد می روند پیادہ اند -
مقدار (۲۲) نفر

دیگر آنکہ فتح محمد نوکر میر سید محمد واقعہ نویس از اورنگ آباد آمدہ بہ حیدر آباد
می رود یک یا بوی سوار می و سہ پیادہ ہمراہ دارد -

دیگر آنکہ اللہ وردی گدا و غیرہ چہار نفر مسافر پیادہ را خیرات داد
مقدار (۱۹) عدد روپیہ

۱۷۔ دی فعدہ سہ ۷۲ ۱۷ یوم اللاما

اول آنکہ دولت خاں سوداگرا رحیدر آباد آمدہ۔ لکڑھڑا ارمی رود سے
اس سواری و سح میں زیادہ ہمراہ دارد

دیکر آنکہ حامی عبداللہ سے روگرگارا راورنگ آباد چند سدا آمد براے
نوکر کی۔ طغر آباد می رود سواری سے اس اس دو دو گاؤں سے نمر سادہ
ہمراہ دارد

دیکر آنکہ ملک گنگ نوکر مادر خاں براے کارخوار عساکر نصرت آباد
مارچا ہدف۔

دیکر آن کہ اماں اللہ نام مسافر اراد رنگ آباد آمدہ۔ طغر آباد می رفت
سے رو رہار سدا خاں سخی سلیم سوداوارم سے اہمام خاں ملک رو سے داد
دیکر آن کہ اہمام خاں درخاند سرح سے رود

رُور مامیہ و قانع قلعہ اودگیر

ہانت

سہ ۷۲ ۱ ہجری

یست و هفتم ربيع الاول سه سه خلوص يوم الاحد

اول آنکه ساد و امارت با یک هزار روز گرسه ار طلع بیرون
آمده از مکان معرر بر اسم عدل روانند

و نگار سحنه در دارالعداله عامر سد طلب لب یک شصه سمر که
و کلای ساد و امارت با لب عدم و صبا اساع نگاه داسه و دود
و در امام فتور بدو معصوم صبا معصن کردن لب و قوف مایه و د
مودون صبا راسب ساد عاله صاحب مال کردید و نقص الوصول مهر حاکم
مرع و حصار در دارالعداله گرفتند

رورامیجہ و قلعہ پر یسڈہ

مات

سہ مئوس عالمگیری

مطابق سہ ۷۲ ۱ مہری

۶۔ ربیع الثانی سنہ ۴۴۰ جلوس ممکت مانوس

موافق سنہ ۱۰۷۲ ہجری

یوم السبت

اول آنکہ مک ہر روز رآندہ امارت سادہ مسعم ماں سوار سده محبت
سکارا مومع سیدی کہ تعاصد دو کرویہ ار قلعه دالغ اسب رتہ حصار قلعه دراج
ودو قلعه کاردا مک سکارا سوده آخر ہائے روز مراعت سوده داخل قلعه سد

— — —
— — —

رُورامچہ وقائعِ قلعہ احمد نگر

بات سہ ۴۲ جلوسِ عالمگیری

مطابق سہ ۷۲ ۱۱۱۱ھ

(۵) طعل

طغول سائنس طغل آہگر طغل حیات
(۳)

دگر یک بلوہ سر مہر مصطفیٰ ماں نو مدار سدسورت بدرگاہ حیات ساد
سہ طیس سجدہ گاہ ارضہ 'وہ ورہ رواہ سد

دگر یک بلوہ سر مہر مصطفیٰ ماں نو مدار سدسورت سام فاصل ماں
ارضہ نوہ نورہ رواہ سد

۱۸ - ربيع الثانی سنہ ۴ جلوس یوم الاحد

اول سید منصور فوجدار از دو گھر ٹی روزبر آمدہ تیا یک نیم پہر بہ کچہری نشست۔ دیگر تریکم داس گماشتہ زین العابدین دیوان صوبہ خاندیس بجمت سررشتہ دیوانی سرکار بگلانہ رسید۔ شرح پروانچہ از قرار بتاریخ ۲۹ - ربيع الاول سنہ ۴ از جلوس بہر زین العابدین دیوان صوبہ خاندیس آنکہ دیسایان و قانون گویان و مقدمان سرکار بگلانہ صوبہ خاندیس بدانند کہ چون عزت تاب خواجہ تریکم داس را بجمت سررشتہ دیوانی سرکار مذکور تعین نمودہ شدہ می باید کہ مشارالیه را متصدی این خدمت دانستہ از سخن و صلاح او بیرون نہ رفتہ لوازم این خدمت بہ اور جوع دارند و سبیل مومی الیہ آنکہ از حقیقت تشخیص جمع پرگنات چنانچہ خواجہ لعل چند دیوان سابق واقف شدہ سرانجام می داد نمودہ سررشتہ کاغذ را از قرار واقع بدستخط دیسایان و قانون گویان گرفتہ بد قرقانہ معلی ارسال دارد و نگزارد کہ احدی از جاگیرداران دست تعدی بر رعایا دراز نماید قدغن کند کہ رعایا در برداشتن زمین بنجر و باغات کوشش نمایند درین باب تا کید دانند۔

دیگر گاڈیوان سلطان قلی بیگ قلعہ دار اورنگ گدہ بر ماری قلعہ مذکور گاڈی می گردانید یکایک بر باولی کہ نزدیک رستہ بازار است۔ ریسیمان از گلوئے گاوان واشدہ و گاڈی در باولی افتادہ و گاڈیوان بر زہ باولی افتادہ نزدیک مردن است و پنج طفل بر گاڈی سوار بودند مع گاڈی در باولی غرق گشتند و مردند۔

۱۶۔ ربیع الثانی سنہ ۴۴ جلوس یوم الجمعہ

اول سد مصور فو مدار۔ مسجد جامع ماسد ماسے ماساسی آمدہ ماسر کرد
 دیگر یک بلوہ سر مہر کفایت حان سام مصطفیٰ حان فو مدار سد رسور
 ارفصہ نوہ پورہ روا۔ سد

شیخ الهداد میر شکار حسب الحکم جہان مطاع آفتاب شعاع گردوں ارتفاع
 از بند مذکور موازی چہار دست بحری و دو دست بحری بچہ بدرگاہ
 معلیٰ میر دو ہشت نفر بیگاری و بدرتہ ہمراہ دادہ از حد حد و خود سلامت
 بگزرانند درین باب تاکید دانند۔

۱۷ - ربيع الاول سنہ ۴۴ جلوس يوم الخميس

اول سید مسطور نو حدار ار صبح سوار شدہ رائے و بدن ہائے موضع اسماعیل اور
رقہ و دو نوٹ دو ہر روز برگشتہ آمد

دو مگر سید حاج و سہاب الدین سنس سرائی محمد سعید للعد دار سلطان محمد
- حاج ہر گاہوں رائے لخصص جمعہ دی بدر عد در بعد

دو مگر مک بلوہ سر مہر سید المادی واقعہ نو سن للعد سورب ارقصہ وہ ورہ
در گاہ حسان ساہ روا - سد

دو مگر مک بلوہ سر مہر سید مسطور نو حدار سام و رار ساہ دما سہ رائے
ارقصہ نوہ نورہ روا - سد

دو مگر سیح البداد و عمرہ سر سکارا در سمارک سورب - موجہ دسک
- ہر مضطربے حال نو حدار سدر مدکور ارقصہ وہ نورہ مدار الہم ف
ساہ حسان آماد روا - سد و مواری حمار دسب بحری و دو دسب بحری سمہ
بہرہ دارد -

سرج دسک ارقرار تارخ ۱۴ ربيع الاول سنہ ۴۴ دسک ماسم
گما سہ ہائے تہا - داران و حاکم داران و گرماناں و مسعود خان طری
و سوار عار سدر سمارک سورب مادار الہم ف ساہاں آماد آنکہ

1. 1. 1.

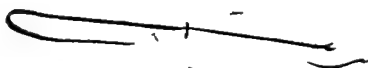
1. 1. 1.

1. 1. 1.

رورماچہ وقائعِ صوبہ لکناؤ

نات سہ ۳ جلوس عالمگیری

مطابق سہ ۷۲ ۱ ہجری

خبر و وقت خبر و وقت خبر و وقت خبر و وقت
 ۱۷۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴

خبر و وقت خبر و وقت خبر و وقت خبر و وقت
 ۱۷۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴ ۵۱۴

اخباری
 خبر و وقت
 ۱۷۱۴ ۵۱۴

-

۹۵

روزگار

عالم

مهر

مع بار از قفسه را که

عالم کریم سالیان
روزگار روزگار روزگار
روزگار روزگار روزگار
روزگار روزگار روزگار

عالم کریم سالیان
روزگار روزگار روزگار
روزگار روزگار روزگار
روزگار روزگار روزگار

عالم کریم سالیان
روزگار روزگار روزگار
روزگار روزگار روزگار
روزگار روزگار روزگار

عالم کریم سالیان
روزگار روزگار روزگار
روزگار روزگار روزگار
روزگار روزگار روزگار

رورامچہ وقائع سرکار رامگیر

نات

سہ ۴ جلوس عالمگیری

مطابق سہ ۲۷ ۱۱۱۱

۱۴ - دی حجة الحرام سنه ۱۰۷۰ هـ يوم الاربع

مطابق سه سه جلوس مسبت مایوس آیکه دو گمزه ای ار رورر آمده
سار و اقبال ساه معمر مان ار قلعه بیرن آمده در محوره عدالت که
در کنار صدق قلعه واقع است مایک هر سته - معالمت وارسده روحا سده
و - قلعه مراجع سود مد

۱۳- ذی حجة الحرام سنه ۱۰۷۱ هـ يوم الثلاثاء

مطابق سید ۴ جلوس میمنت مانوس آنکه چند نفر دزد شبان موضع ایره من معموله پرگنه فتح آباد را در جنگل موضع مذکور که گاؤ یش می چرایند بسته و موازی سی راس گاؤ یش را از جنگل مسطور بردند چون خبر دزدان به سلطان نام طرفدار موضع مزبور رسید طرفدار مذکور دزدان را تعاقب نموده گاؤ یشان را گرفته و دو نفر دزد را نیز دستگیر نموده نزد سیادت و اقبال پناه مفتخر خان آورد خان مشارائیه دزدان را مقید نمود.

۱۰۔ دی حجۃ الحرام سنہ ۱۰۷۱ھ یوم السبت

مطابق سنہ ۳۴۴۰ ہجری قمریہ میں آج کے دن رورعدا صلی و وسادت
 و اقبال شاہ معمر خان صاحب جو دو صد ہائے درگاہ عاقبت شاہ سوار سدہ
 ۷۰۰ سالہ گاہ کہ در بیرون قصہ دھارور واقع ہے رکنہ عدار اداۓ مارحظہ نام نامی
 ظل سبحانی خواجہ مراناۓ خطب و قاضی و قاری دادہ ۷۰۰ لکھ مستور صدرالہ
 مراجعت نمود

زورماچہ واقع قلعہ فتح آباد

عرف دھارور

ماس سہاء احمدی

مطهر

الحمد لله الذي جعل في كل شيء
حكمة وفضل ورحمة
والمسلمون هم خير خلق الله
في كل زمان ومكان

قیام اسد ام مہار

المصنف
مؤلف

عمره لاریج صدر

حضرت حمید مکان شہبشاہ اور ملک ریب عالم گیر

مسہ ۶۸ ۱ھجری تا مسہ ۱۱۱۸ھجری

پرگنہ شکرپور

(۲۱) م

السنغا جاگیر

(۴) موضع (۱۷) موضع

پرگنہ خواجہ آصف درجاگیر فیروز جنگ

پرگنہ کانے پور تعلقہ حیدر سوائے عمل

دخل راجہ جیسنگہ دست برداشتہ

چیزی میدارد

موضع کھامدہ عملہ پرگنہ کھر کسورہ

یک موضع

دوازده موضع از حویلی ویرگنہ پالم

دار النخلانہ عیوض دوازده هزار

روپیہ کہ نزدنواب فیروز جنگ

گروی بوده عامل از سرکار میرفت

دیہات حویلی اکبر آباد السنغا

یک لک (۸۰) هزار دام

پرگنہ راسور و پرگنہ شاہ آباد دروجہ

پان بہا

کرایہ حویلمہاے و باغات تعلقہ

دار النخلانہ

(۵۵۰۰۰) روپیہ سال تمام

حصرت نواب معصرت مآک

کعب محالاب ماکر وواب مان فرور مگ ارموہ دارالمہ دہ
ساحمان آماد وعرہ

(۲۹) محال

رگہ واکور	رگہ داسہ و عاری ماد
	ماکر والسعا
رگہ ومانے	رگہ حور
رگہ ملول	رگہ مرد آماد
رگہ موگاوں	رگہ ساوہ آماد
رگہ یں وری	رگہ مانگاوں
رگہ ووار	رگہ حامی ور
رگہ سپر وار	رگہ کماہ
رگہ کسوکووال موہ سحاب	رگہ کھائے بند موہ ملتان
رگہ ساحمان ور	مکھ رٹے
رگہ سہاہ	رگہ کاس کور

دیہات حویلی اکبر آباد التنا

۹۰۰۰۰ روپیہ

تال گاؤں ہوگا نو سرکار قنوج

صوبہ اکبر آباد

دو محال ۳ لک

۵۰۰۰۰ روپیہ

پرگنہ شکوہ آباد صوبہ اکبر آباد

۴ لک

۲۵۰۰۰ روپیہ

پرگنہ خواجہ آصف صوبہ اکبر آباد

یک لک

۵۰۰۰۰ روپیہ

پرگنہ ونکور صوبہ اکبر آباد

لک

پرگنہ ونہائے صوبہ اکبر آباد

اکان

۵۰۰۰۰ روپیہ

پرگنہ کھوکھو وال صوبہ دارالسلطنتہ

لک

پرگنہ کھائے بلدہ صوبہ ملتان

لک

محالات مانگر نواب حضرت مات

(۲۲) محال

دارالحمد	رگه ملول	دارالحمد	رگه فرد آباد
۳ تک		۱ تک	۵ رو
۵ رو			

دارالحمد	رگه داسر معه عاری آباد دارالحمد	دارالحمد	موضع کهنه عمده رگه کهر کمود
۷ تک		۸ رو	

دارالحمد	رام نور و ساه آباد سر کار سیل	دارالحمد	رگه ساه بعضی
۳ تک	دو محال	۵ رو	۱ تک

دارالحمد	ساحه محال و روکاک کورد متصل	دارالحمد	نوحه اری مکا ریل در سه ۱۸
۳ تک	دو محال	۱۲ رو	۱ تک

دارالحمد	دسات رگه شکر و السعد دارالحمد	دارالحمد	رگه کاه و سیر واره
۳ رو	۲۱ م	۳۵ رو	۱ تک

محالات جاگیر حضرت معصرت مآب
نواب آصفیاء بہادر اول

سہ ۱۱۲۰ ہجری تا سہ ۱۱۶۱ ہجری

حضرت معصرت مآب نواب آصف حاه بهادر اول

سہ ۱۱۲۰ ہجری تا سہ ۱۱۶۱ ہجری

حضرت
امام حسن

امر شده که مبلغ یک هزار رومیه در ماه برای مسقطی و کل و
خوشبوئی و عیزه و در ماه طالب علما و صلوات خوان حاجت
روضة منوره نرو میضا را الدین حسین خان از خانه خسته میاد
ماه باده می رسیده باشد در باب نوش پروانه بخوان تمام
نخرا نه کوه از بار خورود پروانه هر چه امر

امام حسن

السلام در ماه

مستوری احرا احاط طعام محل و موسیقی و عر و نایف نام علما و
صلوات علما و صلوات رومیه حضرت معمر

حضرت نواب شهید نواب ماصر جنگ نظام الدولہ بہادر

سہ ۱۱۶۱ ہجری تا سہ ۱۱۶۴ ہجری

سید

۱۳۵

بیات فخر در محلات پانکهاست معطفه کرمانک صوبه مرحد
 حیدر آباد نواحی اورال و ارجان عرو محمد قلیان نعلبدن الدوکر
 سارچک مقصد در سارچس سید مراد

۱۳۵
 ۱۳۵
 ۱۳۵

عظای سار و نو مداری پانکهاست معطفه کرمانک صوبه مرحد
 حیدر آباد و سارچس و سارچس و سارچس و سارچس

حضرت ابواب مطهر جنگ همدار

سه ۱۱۶۳ هجری تا سه ۱۱۶۴ هجری

معراج

ت
 قوسه سحره حسن و احسانه مبارک مدبره ابریه محالده
 لعله کرمانگه معجزه ابرار الدخان مرجم از ۶۰ الی ۱۰۰ بعد از درگاه
 مورده حسن و احسانه قاهره از یک در یک ساله
 لعله و احسانه و احسانه در بعد از درگاه

سبب و دین
 ۱۲۰
 ۱۱۰
 ۱۰۰
 ۹۰
 ۸۰
 ۷۰
 ۶۰
 ۵۰
 ۴۰
 ۳۰
 ۲۰
 ۱۰
 ۰

محقق در رقم قمره حسن و احسانه مبارک مدبره ابریه محالده

۱۱

५३

امیدوارم که از این فصل در کرم نفع برآید
و امیدوارم که در این کتاب تمام آنچه
در این کتاب است را در این کتاب
نام بردارم

للوہے کے لئے

حضرت امیر الممالک نواب صلاحیت جنگ
آصف الدولہ بہادر

سہ ۱۱۶۴ ہجری تا سہ ۱۱۷۰ ہجری

آخبار ڈیوڑھی علی بہادر

مردمہ ہم دحب سہ ۱۴ مقام موضع گہرا

صحنی سدا رسدہ ارامورات ضروری فراعہ سوده برآمد سدا مہرا ساس
 مہرا کردید راجہ بہت حاد و حاضر سدا عرض کرد کہ راجہ ریوان مکد نور وادہ مانہل
 روع بست و سدا مردم کارآرموده در سداں جنگ راجہ کورار طرف
 سرکار کارآمد و ارعولی ہای کالہر سرسلغان وصول می سودگو سدا سدا
 راعولی ہای کالہر سلغان حاضر خواہ داددہ سرار روسہ مالعل دادہ وودہ
 در سدا صلاح است کہ ارا سدا کو حده مارا می ملک راجہ ریوان مکد نور وادہ
 مانہ صاحب و ارعولی ہای سرسلغان مانہ گرفت حاسمہ مانہاق راجہ بہت سداور
 شاس ہای بس صاحب و عمر ارماندہ کو حده حد صاحب بعلقہ ریوان مکد نور وادہ
 را مانہ سدا سدا مواسی فرست بہت ہر ارراس آمد و در سدا خواہ سداہ دادہ
 بعد طی مسافت سدا کر وہ ردی کی موضع گہرا رست بدی مانہس داخل ڈرہ
 سدا دوف سدا طعام خوردہ آرام کردید

احسار ڈیوڑھی علی بہادر

سہ ۳۱ جلوس سہاء عالم نانی

سہ ۱۲۱۲ ہجری

احبار لکھ واهی

مرفوعہ نیست و نجم و حجب سنہ ۴۱

صحیحی بیدار سده را آمدند بد عمد لغت محرا کردند چهار کوسی و چهار
 صرب و ب و چهار صد سوار بهر ای حرس سال به راه آنگو مانا کرده در موضع گو مال نور
 که از سحر کرده است فرساده حاسم روانه سده و آب مغل علیما آمده با فاب
 کردند و کیل ما را و فرمودند که سمارد معظم دارد و هر کس و عدد هری
 مروج که ارد و رفت است رفته سوا لجواب کرده ساسد مسار آله سوب
 حکم را آمد سده رفت و داسار سده فها سده که سقاوت صبح گفته بود بد و ب
 سام سوا لجواب معاند کرده عا بد سمار و ب و عده گاه کرده بود بد که صحیحی
 مام مسوره سوده العصال معاند کرده عا بد سمال بد بر معاند کرده
 دمد اوسان قبول کردند و کیل را و د کور مار آمده ظاهر کرد که مسار آله
 قبول می سار بد مار سحر مانه را بد معظم دار ما با العصال معاند فرستاده
 عشق مان اردی آله کرده سده بد کرده با فاب سوده عرض کرد که قصد و
 سماء سده بهر اعدو آورده ام فرمودند که دیگر نگاهدار بد سر رسد نو کری
 درست کرده عا بد بعد احوال فوج سراسامی عر صکرده حد قاصی مروج
 آمده بعلگر سده و کیل عکراج صحت ششوی و کیل گد را سده که در موم مقام
 داسه مردمان راجع مکر دور شمس ششوی اعل سکه بر سکه گد و دانه در عده
 طلب سده رسید حاسم سوب طلب و مسار آله آمده با فاب کرده مسار آله
 هم مع جمعیت خود حاضر است و ارسده ظاهر کرد که ششوی مانا را و آمده است -

احسار لکھواہی

مسہ ۴۱ خطوس سہ عالم مانی

سہ ۱۲۱۴ ہجری

اخبار د یو ژهی نواب سعادت علی خان

تحریر چهار دهم شعبان سنه ۱۲۰۰

صبحی بیدار شده از امورات ضروری فراغت ساخته برآمد شدند مجرایان
مجرانودند در باغ نوتیار تیاری ضیافت و روشنی و رقص و غیره کنانیدند و دوهزار
روپیه نقد برائے پخت طعام نزد شور صاحب و صاحبان کونسل فرستاده اول
چری صاحب آمده تاسه گهر ٹی مشوره داشته همیں صلاح کردند که وزیر علی خان
را بطرف چنار گدہ نفرستند چرا که از بودن ایشان در اینجا مردم اندیشه
دارند و از اوصاف سخاوت خان مذکور همه رعایا و فوج بسیار خوش بود بعد از
جان شور صاحب معہ بیست و یک صاحبان آمده ملاقات نموده آب چاه نوشیده سیر نموده
مشوره داشته رقص ملاحظه نموده از بیگم صاحبہ گفته فرستادند کہ عہد پیمان اخلاص
از روز اول شدہ بود تفاوت نخواہد شد و در مقدمہ وزیر علی و بہو بیگم بالفعل
توقف دارند چنانچہ مشوره صاحبان کونسل اینست کہ چیزی زرا از وزیر علیخان
بابت نذرانہ گرفته و حصہ جاگیر مقرر نموده گذاشته خواهند داد چرا کہ بہو بیگم راضی
نمیشود بعد یک صد و بیست و ہشت کشتی پوشاک و چہل و پنج رقم جواہر پنج فیل
و بیست اسب تواضع صاحب کلاں معہ ہمراہیان کردند و صاحب کلاں گویند کہ
الماس علی خان از طرف ایشان و مایان مجاز است عطر پان گرفتہ برآمد شدند -

آخبار ڈیوڑھی بقاوت سعادت تلپان

مرفوعہ نور دھم رحب ستہ ۳۱

صحنی سدا رسدہ ا را موراب ضروری فراغت کردہ در مکان سبہ محل
 سریف آورد مدعا مران محرا کرد مدہر کارہ آمدہ عرض - وود کہ صاحب لکھنود ہی
 ملں صاحب ماور مدبرہ صاحبزادہ احمد علی خان آمدہ وود مدہ فاب وود کوراب
 مسورہ کردہ وقت رحب سب و مک کسی مارہ نوساکی دواحدہ عا و مک
 رحبر فیل و مک راس است صاحب لکھنود ووس کسی و ساکی دواحدہ عا و
 مدہ ہی ملں صاحب نواصح کردہ مک مک دوسانہ سدا کردہ گر تہ رد نہ رچی
 سگم صاحبہ رتہ معرف عا و ابر علیخان عا و ابرائے سوا الواب کردہ و مسی
 مقام نادر خان حبری کا مد دستخط کسانہ سگم صاحبہ دہ کسی نوساکی فرسودہ بود مد
 مک دوسانہ گر تہ مالی یک جماعت دارا طلعہ حمار مارہ دادہ عصاب کر مل
 مار ملں صاحبہ سوده ا ر صاحبزادہ فرمود مد کہ اگر مار گران بر در ماہہ شرح اہب
 رو سہ راضی سو مد ملں اسد مدہ عرج مد ہند راب سگمخان عرض بود کہ عوسان
 در کو والی ہستند حبری مد را - مد ہند فرمود مد کہ مگر مد حاسہ حد آسامی
 مصافا راملعی کردہ وود بعد مسعودہ نقی فرمودہ داخل محل گسہ طعام خوردہ
 آرام کرد مد دیگر حریب است

احسار ڈیوڑھی نواب سعادت علی خان

سہ ۴۰ و ۴۱ خلوس سہ عالم نابی

سہ ۱۲۱۳ و ۱۲۱۴ ہجری

عنایت شده اند فرستاده دهند چنانچه پٹاری تیار کنانیده حافظ عبد الرحمان خان
 حاضر شد گفتند که هر کسی که حرا مراده در قلعه خواهد بود آنرا بدر کرده خواهیم داد
 خبر رسید که از بلتن سارکین صاحب پنجاه کساں برخاسته رفتند بخشی به سنگه برائے
 شقه اسمی دولت را و وزیران را و در باب سفارتش خود رسانیده حواله اکرام کردند
 که نزد بلونت را و رفته مهر کرده بحضور ملاحظه کنانیده بیایند و بلونت رای
 حویلی مالک والہ را گفته فرستادند که فیصلہ خود سازند پس بلونت را و حاضر شد از و
 تا پھر روز بر آمده سوا الجواب مینمایند و در اخبار حکواری را و نوشته بود که بتاریخ
 بست و پنجم ذیحجه ۱۲۱۱ وقت شب نهم بودند سی هزار روپہ
 بصاحبی کہار کہ از سدا شونایک دہانیدہ از نول رای و رای سنگه گفتند
 کہ بیست و پنچہزار روپہ پیشگی معاملہ تہر او سیزدہ ہزار روپہ از انتری
 والہ بایشان دہانیدہ میشود بعد آن در جواب آمدہ بتاریخ بیست و ششم صبحی
 بیدار شدہ دونار حیل خام از دکن آمدہ ظاہر شد کہ بتاریخ بیست و دوم ملاقات
 لکھو واجی و اباجی را و گردیدہ نہ کہہ بھان ظاہر کرد کہ راجہ جی پور ملہا لعل
 را طلبیدہ است گفتند کہ بعد از خلائی قسط دوم رخصت بعمل خواهد آمد شبہونا تہ
 ظاہر کرد کہ یکہزار روپہ بجاجی کا کا داده پایگاہ نویس ظاہر کرد کہ پایگاہ
 والہ ہا مالکل نچو اہ میجو اہند چنانچہ اہل کار آنرا برای فہمائیدن پایگاہ والہ ہا
 فرستادہ خط لکھو واجی در باب طلب فوج رسید در جواب فرستادند کہ زرنیستہ
 کہ فوج نفر ستم عرض شد کہ پنجاہ پایگاہ نویس از بار گیراں جلیس شدہ
 و جمہ الدین خاں ظاہر کرد کہ پیرزادہ معہ فیلاں از لکھنؤ آمدہ داخل لشکر شدہ
 تسلی پایگاہ والہ ہا کردہ کہ مسولت نچو اہ بگیرند از ملہار را و او واجی تمضایا
 بدشد سالاہ دار را برای فہمائیدن فرستادہ تا چہار گھر ٹی شب رفتہ نشتہ اند۔

سلی مات هنگامه' نشن کراسس و عمره آمده بودید لاجن ساحه در آن وسه
 و دکه اگر ارسمار هنگامه سار دایماراموف سارید مسارام با رمب
 فانوگو مان کما سده یک یک روسه بدر دلم سد مسارام ظاهر کرد که همگی
 روعن رودودو سمره خاوران سرح معه عرصی مرسله راه من سگمه آمده است
 عرصی کرا - وانه معه حصار همگی است رسد حصار یک همگی بذره سران امام محسن
 فرساید عسلی خان با رمب ساحه دوساله مات لعر س بدر او دادید
 امام الدین خان با رمب فادر محسن کما سد مانعای مسارام خلوت ساحه بر آمد
 سده در عو علی آمد بد حاکموا می را و در مات گد است ایک و اب صاحب
 خدا و بد محبت رسم دوران دام آقا نه رسد گفتمد که - سخات بسر گد است کرده
 داده است من منسولی مرد مساحری با کعب و صحف گد - و سراوه با صاده
 حصارانی داده مرا احمد ظاهر کرد که خشمی گد است دما با صاحب کرده
 دهد گفتمد که در یافت کرده عاب عا بیم داد سب رفته در خواب آمده امروز
 صبحی سدار سده ار عید انکارم ماد و گهر نم خلوت ساحه ظاهر کرد که
 مسعدی منصور حاضر است نعل مهره مردمان کما سده و مسد فدر سگ ظاهر کرد که
 بخواه سعد با و فرا سان کرده دهد گفتمد که کرده مسد هم او ظاهر ساحه که کسی مکان
 در نخواست او سان کرده و مسد گفتمد که اسان بخو ر کرده سار بد سج رحم الله
 گنه فرساید که کدنی سدر من برادر در گاهی گو حره و ردسی گرفته است
 مدارک ضرور و الا ار دست مرود و عمره اس و کیل قلعه دار آمده رای
 نخواست مردمان قلعه ظاهر که دگفتمد که بردا سخات رمب و نکوا می مانک
 اند خشمی بر کسی مکان ماسایی کرده و مسدا سخات دلم سد عا به داد
 اکرام ظاهر کرد که مکره ارا سار طرک حضور نکوا می را و و دوس را و سدم

و نور علی و عبد الرسول و غیره حاضر شدند. یکنحوان سرده و انبه سربه مهر مرسله جمهولی صاحب در محل. بنظر گذشته گذار ناته دونه گلهای موگره گذرانید. حکیم ذکاء الله خان عرضی را بجه اجیت سنگه دیوان نکند پورا و اله گذرانند در آن نوشته بود که فوج علی بهادر در سرحد قدوسی خلل انداز است امیدوار است که یک شقه بنام علی بهادر در باب عدم مزاحمت شود بعد ملاحظه بالغالب علی خان فرمودند که این عرضی را نزد شاه حاجی ببرند که در جواب این آنچه بهتر باشد بنویسند پیر روز بر آمده حضرت در محل رفته خاصه خورده براند شدند اگر ام دوشقه مرسله شاه حاجی اسمی بر این راؤ و دولت راؤ سیند هیه ملاحظه و مهر خاص کنایند فرمودند که نزد شاه حاجی رفته چاندنی با ورومال با و غیره تیاری محرم بیا رند فردا خبر شاه حاجی بنظر رسیده نوشته بود که دیروز نوشته بودند جوڑی هر کاره با که از نزد حکو حاجی راؤ در باب طلب تا نونگویان آمده بود در جواب آن روانه ساختند که در فرستادن آن در کار انیجاب رخنه می آمدند تھان مشروعه و دستارهای بابدسلوں حواله نور علی کردند که بر شد زاده با بدهند از عبد الکریم و غیره خلوت ساخته فیض و گزارش کرد که دارو غکی بخشگیری بنام بنده که صاحب عالم دستخط کرده داده اند درستی این کرده دهند هر کاره آمده ظاهر ساخته که کمر بندی مردمان پلٹن لیسر کامر فرنگی و طمنور موقوف شده چنانچه نصفی مردمان خود را شاه حاجی برای خوردن طعام بدییره فرستاده و نصفی را نزد خود داشتند شیخ امین الدین کروره یکخط بنام پوتہ سیانہ والہ در مقدمه سایرو یکخط گلاب چند در باب سایر حسن پور کوری نویسانیده که از عوا حی گفته دخل کنایده دهند شش گھر ٹی روزمانده در اصطبل برای ملاحظه مردمان ناکه بندی رفته از انحام دییره شیخ رحیم الله آمده از شیخ مذکور و میر تقی خلوت ساخته خطوط در باب

سأه

احبار در مار معلى

عرة محرم سنة ۱۲۱۲ هجرى يوم الثلاثاء

در روز جمعت همان ساه نكتم بر روز مآده سدار گسه مآز ظهر عآده
 و رعل گد ارسل كرد كه چهارده دره داراى دو قسم و هفت و سار مآه سنون
 و بهان سر و ع سار سى ار بر دسأه عاصى آورده ام مآكرام فرمودند كه نصيب
 كه مر را اكر ساه نگ سدار دست ع در سدراده بم قسم كرده دهند عرضى
 سلاطيان در مات نكلف عرض رسد مآكرام فرودند كه اس را بر دسأه عاصى برسد
 و عآه بد نكلف كه در براى احوال معلّم علمت النسا سكم مع فتوحه سلاطيان
 ارسال دارند عدال در كا مآر قه مر به در راگ راگى و سلام به سوه سآه
 سكه رضى روز مآده برآه سده مسى سكم و داسى سكم را عى عود سآه
 ار راه مآعات در و رگه ه ر قه سر كرده عواص و آب صآه محل دودنگ مى
 سكه عرق مآگه را سده مآگردان عرض كرده خبر مزاج سدارك بر سر اد سآه
 سده كه يك سكه را مآر برده دوماه كسده سار كرده سار مآه ارا محامد و آل عاص
 روى افراسد مد حافظ عبد الرحمن مآل يك سبرى سه معرى كه ارگات و
 قندلور مات سار كرد آورده و دگه را سده حضرت قدرى ساول سآه مآل دنى
 نكه و آل سده مر سلا سآه خام اند س گد را سده مهر سار عرب عآه داخل محل سده
 بر سب گد سه تا و لى عوده آرام سآه امر و رضى سدار سده برآه سده مآر اسال
 مآر كرده ار قما سقن ع خطه كاسد س ريد و سده داخل محل سده بر درگا
 سده مصور رآه و سآه عآه هفت گبه رضى روز برآه برآه سده مد حافظ عبد الرحمن دنى

سأهه

احسار در مار معلى

بات سه ١٢١٢ هجرى

اخبار ڈیوڑھی آصف الدولہ مقام لکھنو

مراقوم ششم محرم سنہ ۱۲۱۲ ھ

صبحی بیدار شدہ باتفاق سرداران نشستہ بودند محمد روشن خان از طرف کلکتہ آمدہ ملازمت ساختہ پنجروپیہ نذر کردہ چہار کشتی پوشاکی وغیرہ از طرف نوروز بیگ خان گذرانید از خان مذکور استفسار احوال آن ضلع ساختہ دوشالہ مرحمت کردہ بعد گلاب سنگہ آمدہ یک فرد بابت امانت چیزی اجناس بالکشن گذرانید بعد مطالعہ حوالہ تفصل حسین خان کردند عرضی حی کو پال رسید کہ فدوی از اکبر آباد روانہ لکھنوشدہ است جلد آمدہ قد مبسوس ینماید مطالعہ ساختہ اعتراضی نمودہ بر مردہ نعصہ کردہ از دست ینداختہ در مرثیہ خوانی مشغول مانده بمیان منال فرمودند کہ سہ صد روپیہ را طعام پخت ساختہ بمشایخان خورانیدہ دهند تا شام خیریت است۔

آچار ڈیوڑھی آصف الدولہ

سہ ۱۲۱۱ ہجری و سہ ۱۲۱۲ ہجری

والاینها می‌اندو. بکسی اطلاع نمی‌کند خوب تنبیه خواهیم کرد مولوی نور بخش برای
 دیه خود ظاهر کرد که به کلاب رای دریں مقدمه گفته دهند فرمودند که بنام برده هیچ
 نخواهیم گفت راجه شنکر ناتھ شقه مرزا اکبر شاه در باب وا گذاشت دیه خود که
 در تعلقه حویلی پالم است رسانیده بعد مطالعه از راجه مذکور در سرگوشی گفتند که
 در پرگنات آمدنی بالکل نیست و صورت اخراجات اینقسم است گنجایش
 نیست و فردا دریں مقدمه بانها فهمانیده خواهیم داد بعد آن سوار شده در باغ
 رفته سیر کرده بحویلی خود آمدند حضرت بدولت مسموعه فرموده دیگر خیریت
 است -

محر کرده دو مهری موسم رنگال و موسم گریا و سدوق مع سار و سسر به ر
 داده مالفاق ما مهر تونس و هر سعی سبب مسوره ساحه مار گله و عره بر آید سده
 مذره دحار را و سسده به رسته سسده و عوزه رماه مات لولد فرید سام برده
 داده مهاره بواسطه گشته مذره خود آمدندان صاحب ظاهر کرد که روه سده
 سسار کسبیده است گفتند که توف کویچ هندو ساس سمارا سسر رخصت و اہم
 کرد و ارفا صراں مالوم را و عره سحان می ماسد حضرت بعد مسووعه افسار به
 رو بر آید داخل محل گشته خاصه ساول کرده تعرض رسیده که در و رسا
 نظام اندس در دوا سماء سسده و دد ار گلاب رای گفتند که توسته مهاره
 سسیده به مادر مستحق بعد و امی امر محمد خان آید است سماند بر مردان
 تقداتی اوسان مع عرج و سری کس گما سسده خود که بهر او خواهد رساد سحوت
 و س کرده ساری دارند که روف حرکت کسی حر سسده محمد اکرام احکام حضور
 رسا سده که سارج بعلم اسماہ مر را اگر ساه و عره بهر علم سده پای حضرت اما س
 سماء بواسطه خاصه محل خواهد رفت و مکر ارد و صد روسته ساری محره
 و اس تاح محل بر آورد سسده اندید بر رفتن آما و مسلط معا عرج محره کرده
 دہد گفتند که از حضور والا رسیده محل سخواہم آورد و سبب حر سبب ماند
 امر و رسمی سدار سده اکرام آید برای سخواہ حضور والا و سحان پای و مارو
 مانہ رای ساری محرم که حضور اندس ارساد کرده رساده بودید ظاهر سوده
 فرودید که ار گلاب رای مگر بد و ارنور علی گفتند که اسر سسده سسار ما معرف
 محمد اکرام در محفل داخل سسده عسکر دکه ساق معرف او محمد و الحال
 معرف سده رسته اند یعنی کرده گفتند که خود سسود ہم کار با عرید و سبب حضور

اشرف فرمودند که رفته معالجه نمایند به اکرام فرمودند که شاه صاحب برای آمدن حضور میگفتند خواهند آمد یا نه عرض کرد که برای رفتن باغ تیار بودند و به سید رضی خان گفته بفرستادند که نذر برای حضور مرسله آصف الدوله و صاحب کلاں بابت عید الفصحی که نزد شما آمده است بحضور رفته بگذاریند فرمودند که زرم تنخواه خادان محلات نزد او شان موجود ننخواهد بود لهذا امروز نیامده اند - سه گهر می روز برآمده بدیره میاں صاحب مرشدزادی رفته خبر خیریت پرسیده معالجه آنها کسانیده برآمده شده بدرگاه سید منصور رفته فاتحه خوانده در محلات .

تشریف آورده مرثیه ها شنیده شش گهر می روز برآمده در تسبیح نانه تشریف آوردند عمه فعله حاضر بود و فردا اخبار بنظر گذشته نوشته بود که گوپال بهادر اغایت نوه محرم بدستور ڈیره دارد و برای سرانجام پنجاه هزار روپیہ برای تنخواه کمپو باہلکاران اپاکھنڈو راؤ فرمودند و کلانجی و غیره را برای روانگی متهم همراه فیلاں خود گفتند عرضی منصور خان بهادر مندل رسید که تعلقه داران سرکار از رسید علمه مزاحمت میرسانند فرمودند که چشم نمائی نمایند خبر رسید که کسی اشکر بابو هو لکر طرف را بجلدہ آمده بود لهذا از اینجا توپخانه سر شده و کیل بابو هو لکر ظاهر کرد که مردمان اپاکھنڈو راؤشش دیمہ تعلقه کلاں را بخارت آوردند گفتند که مردم شما هم زیادتی می سازند حالا وکیل خود را همراه شما کرده میدهم دو فیل و سه اسب بابت ضبطی مرزا اسماعیل بیگ خان مرسله و بای صاحب رسید بیک اسب سوار شده دو انیدہ شیرینی تقسیم فرموده پای تراب متعلقان کنانیده از حاضران سوال جواب دارند و در اجبار ہمارا جہ سیند ہیہ بہادر نوشته بود کہ بدستور متصل پونا ڈیره دارد و بتاریخ چہار دہم د - بحجہ سوار شده بدیره پیشوا صاحب رفته

سیتا به

آحار در مارمعلی

۳- محرم سنه ۶ ۱۲۰۰ هجری قمری

درو حضرت همان ساه بعد ساول خاصه در محل سرف داشتند مکتوبان
 رژی و مارمعلی بی ساد حصر سدا س دروس سطر گد س سکنم هر روز
 رآده آرام کرده سکنم هر روز رآده سدار گد در سنج خانه سرف آوردند
 محرا س محرا کردید مارمعلی آده گد ارس کرد که سوساک و اب باج محل
 مرحوم و رحمت س طلا و انگسری رحمدات آسا موعود است فرمودند که سبب
 اس مسیح نکاسد و هر حصار مرده سو- سیمانده رانی اکرام الله رطلی مان اسناد
 کرده فرساده که کاعه آدی ایلیک و ماناب صاحب مرحوم در س کرده ساطه
 کساند مرا اس حاضر سده عرصی سب و سب مرسد راده با و حصار سده
 گد راسده سوسه بود که بلیک دسار و مانامه سرباب محرم عات سارده
 عرصی راحاله نورعلی کرده فرمودند که رده ساهی رفته رانی مرسد راده با دسار با
 و سده سارده حمل عراض مرسد راده با و سبب در معدنه طلب احراب
 محرم سطر گد سده هر یک سلعماندر مراتب و سسط کرده دادند سکنم هر
 روز رآده داخل محل سده سار معرفت و اب سرب گد سده خاصه عوده
 آرام کرده امروز سببی سدار سده بعد ادانی سار و سبب در سنج خانه رآده سده
 محرا س محرا کردید ار نکاس ساطه کرا ده سرب و سده سار سار اگر ساه
 فرساده عرصی سده که سبب سار صاحب مرسد رادی کسلید است سکنم

سیاہ

احمد دربار مٹلی

سہ ۱۲۰۶ ہجری

است رسیدہ کہ بہ میر. سحر پروا لگی برسد کہ کشتی ہائے راج گجھاٹ وغیرہ کشیدہ
ریز قلعہ مبارک لگا داریند کہ غلی. بیک نان خارجی نے نکمہ ہوا۔ موصوف
عبور دریای جمنس کردن نتواند۔

شاہ ابدالی تاتخیر پانزدہم صفر ۱۱۸۳ در صوبہ کابل استقامت دارند
لیکن تاتخیر مرقومہ از اشرف اور راہ شاہ و ایمان صفائی دلی ہوا قہمی. تھمل
نیامدہ تھمل در میان است و سردار جمنس ہاں در صوبہ ملتان قیام دارد۔

در ایک جاٹ تھمل بدربہ اتم چنانچہ ساق ماول سگہ ورنجیت سگہ سرد و پیران
سورج لی جاٹ متوفی جنگ توپ و گولہ و ہاں در میان. و درینہ والا خیر رسید کہ
منبت مالا لیند در میان ہر دو نام بردہ ہا آمدہ لند اما عدل از طرفین جنگ
موقوف است طرح مصالحت. منتظر می آید۔

بلند خان عموی شاہ ابدالی کہ در رہتاس گدہ این طرف دریای اٹک۔
جمعیت ہفت ہشت ہزار سوار در رانی اتامت داشت عرب سگہ وغیرہ سردار
سکھاں بہ قابل خاں مزبور رسیدہ از طرفین جنگ عظیم سیاں آمدہ آخرش
سکھاں مزبور غالب آمدہ خاں مزبور را با چند سرداراں و قبایل ستارخ سیوم
صفر دسگیر کردہ بردند۔

احبار دارالخلافه ساه جهان آباد

لغامه چهاردهم ذی قع الثاني سنه ۱۱۸۳ هـ

داره دولت سداگان حضرت ظل ستمالی ماسحر ر محبت و ستم ر ساع الاول
سنه ۱۱۸۳ در صوبه اله آباد و نواحی اطراف است حراست که بعد انصافی امام
مارس ارمات عالمتاب سبب اکرم آباد و صوبه سوبه

و ر الممالک سماع ابدوله ماسحر ر محبت ستم صدر سده اله
در قضا آباد سگاه استقامت دارنده سوا حراست که علی ملک خان فارمی
براهی و اب موصوف ماسحر ر داران جمعیت سده ده هزار سوار و ساده
رای طلب و استن نواب سنده وری سگم صاحب دهم محبت سادی کمدانی
سرعود که ماسحر سده سارخان مرحوم و اسد و ر الممالک فراید س خان مرحوم
مستوب سده خان معرا سده مارگه گول ر سده است بکو سالی و ابر
ساحه جهان آباد می آمد حراست که ماسحر سده ده هزار سوار سوا سده

امرا الامرا و اب محبت ابدوله ماسحر ر محبت ستم سهر صدر در رگه کوماه
استقامت دارنده و اب سلطان خان ماسحر که آخرف رگه مرشد ستم ستم
سوت حکم و اب موصوف ساه جهان آباد می اسد که ستم ار آمد آمد علی سگ
خان فارمی داخل ساه جهان آباد سوبه ساه سلطان خان ماسحر
سهرمی آمد و حراست که و اب ساه خان ماسحر سهرمی آمد و سهر حکم
و اب صاحب امرا الامرا ماسحر و در حال برادر ستم ستم که لعد و اربعه ساه جهان آباد

احسار دارالحلاۃ شاہ حیدر آباد

سہ ۱۱۸۳ ہجری

هُوَ الْمَعْمُورُ

مصور ساطع السور

دوماه قبل ارس حبل کمال نام شخص معرود هوس ارولاست - گوری
عناش مصوب و وار و مرل معصود کرده نگار مرعوم مامور است -

مشرسد لیر گور بر مصلی سدر که ارولاست در کمال استقلال بدس خدمت
مامور شده بود مارام مکناسه را و ساد مرع کاسوحت در معام ملام در آمده
طریق بغای می سود را ممد کور اردست سک حوصله گسای او سماں آمده
- عناش رفته مافات حبل مر نور سود و مشر مصلح الدوله نام را که قبل از
خدمت سال گور را سخاسده بود در عوض مشر سد لیر ممد کور - گوری مصلی سدر
معرر کاسه آورد گور بر حال و را ممد کور محبت ارادت و محمودت عرائص
محموی وصول عود با در سما ارسال حساب

فالماسات سدگان .. سوده اند امیدوار اند که نور ..

یصن آفات سرافرار و مسامه کرد ممد

در اس اوقات قبح علی ماں لعرالسین مصلحی تکلیف اعانت کرده
بود امبا استدعاسود ممد که در مکه حیدر علی ماں نظریق فرض ساداده بود اگر اسان
ار سردهوی آن مکه ممد رفاقت و کوکب مر سیم ماں ممد کور مسخه در مر نور
حرری و اگه است سوده و ادای قمره را سعادت

احسار جیسا پٹن (مدراس)

عہد حضرت عمران مآب نواب میر نظام علی خان بہادر

سہ ۱۱۷۵ ہجری ماسہ ۱۲۱۸ ہجری

عود بتی	فی آثار	ایلاہیچہ دانہ نقل	فی روپیہ
اول	دویم	۳ شمار	
۳ روپیہ	۳ روپیہ		
سیدوم			
۳ روپیہ			
غلہ افشاں غیرہ			
غلہ افشاں	فی عدد	بادکش	فی عدد

نہ	فی رو نہ	نہ سے	فی رو نہ
اول کالہ	دوم کالہ		
۱ مار	۲ مار		
سوم نہ			
۳ مار			
نہ وائے عی سولہ فی رو نہ	نہ وائے عی سولہ فی رو نہ		
۶ مار	۸ مار		

کل محمسی و ہار و عمرہ	کل محمسی و ہار و عمرہ	کل محمسی و ہار و عمرہ	کل محمسی و ہار و عمرہ
ر نور	ر نور	ر نور	ر نور
ترا سیدہ	اول خاصہ	اول خاصہ	اول خاصہ
۱ رو نہ	۲ رو نہ	۲ رو نہ	۲ رو نہ
سوم	سوم	سوم	سوم
۸ آے	۳ آے	۳ آے	۳ آے
کل کسادہ	فی آ مار عام	فی آ مار عام	فی آ مار عام

کھادی	فی حکری	حاک	حاک
براری	سنگار دہی	گاہرہ فی عدد	حاک سرج
۱۲ رو نہ	۱۳ رو نہ	۲ رو نہ	۲ رو نہ
۸ آے	۸ آے	۸ آے	۸ آے

نرخ خوش خرید بازاریات بلده فرخنده «یاد حیدر آزاد

من ابتدائے عرہ دیکھہ سنہ ۱۲۱۰ھ لغایتہ آخر شہر مد کو رسہ الیہ

مستقرات

شیر خالص	فی روپیہ	بغرات	فی روپیہ
۷ مار	پاکہ	بندہ	۰.۵ مار
	۶ مار	کوندہ	۱۲ مار
گوشت	فی روپیہ	بیمہ	فی روپیہ
خاصہ	نیم خاصہ	پرواں	کرد
۰.۳ مار	۵ مار	(۴) من	(۴) من
		کنده	۱۰ مار
		۴ من	
		۲ مار	

چونہ	فی روپیہ
کلی و معہ گچی	سفید
۴ من	۲ من

سرمال	گاو رماں
کعد	یکعد
مار	سوا آ مار
گور	اسر عالی
عداں	یکعد
سوا آ مار	مار

مردوری ماور حیاں

رمانی و مطهر و علم
 فی مس و فرے و کچر دی و
 ا رو س لہ فی مس ۸ آے

کسا فی مس نکوڑی

۲ رو س وری وری نوری

سہی مسی ٹکیہ فی رو س

۸ آے ۴ آے

ماں آلی درمیاں میدہ فی رو یہ
 ۶ مار

ہندسی بھرات	فی صد	تیل گڑھ	فی صد
یک آٹاری	۲ روپیہ	نیم آٹاری	۱ روپیہ

تورہ نان وغیرہ

نان روغن	فی روپیہ	نان نیم روغن	فی روپیہ
۳۰ مار		۳۰ مار	
روغن		روغن	
فی آٹار		فی آٹار	
۱ مار			

باقرخانی و شیرمال وغیرہ فی روپیہ

۲۰۰ مار	۴ مار
روغن	۹ عدد
فی آٹار	
— مار	

باقرخانی

یک عدد

۱ مار

مک آماری	سہ ماوی
۱ رو سہ	۱۲ آے
سم آماری	سم ماو آماری
۸ آے	۶ آے
ماؤ آماری	
۴ آے	

سالہ گچ	فی صد	صوبہ	
دو آماری	مک آماری	کلاں ماسہ فی رو سہ	۶ رو فی صد
۲ رو سہ	۱ رو سہ	۸ عدد	۴ رو سہ
سم آماری	ماؤ آماری		
۸ آے	۴ آے		
سالہ لعد	ماؤ آماری فی صد	نہلاں	فی صد
۴ آے		۲ رو سہ ۴ آے	
حراج رو سائے	فی صد	کودہ	فی رو سہ
نو کدار	سادہ	کلاں	۶ رو
۴ آے	۲ آے	۴ عدد	۸ عدد
آسکورہ	فی صد	راخس	فی رو سہ
۶ آے		۴ عدد	

پہلی گوار	فی من	کرید	فی من
۶ روپیہ		۸ روپیہ	
ترالی	فی من	اردنی	فی من
نعرہ الغایتہ ۱۵			
۶ الغایتہ ۲۹			
۱۰ روپیہ	۶ روپیہ	۱ روپیہ	
ساگ میٹھی	فی من	ساگ سویہ و جو کہ	فی من
۷ روپیہ		۳ روپیہ	
ساگ عرفہ	فی من	ساگ چوہانی	فی من
۳ روپیہ		۳ روپیہ	
ساگ انسارہ	فی من	ساگ ماٹہ	فی من
۲ روپیہ ۸ آئے		۲ روپیہ	
تھر ہندی	فی روپیہ	خیار	فی من
۶ ٹار		۳ روپیہ	

ظروف گلی

سانک	فی صد	طشتری	فی صد
دو آٹھاری	یکنیم آٹھاری		
۲ روپیہ	۱ روپیہ ۸ آنے	۳ آنے	

روح حوش خرید نارارات بلده فر حده بیاد

حیدر آباد

من ابدای غره د بجه سه ۱۲۱ لغاتہ آخر صبر د کور سه الہ

طلعی	فی آمار	ورق رسمی فی کوری کلاں سورلی
۱ رو سه ۴ آے		۴ رو سه ۱۲ آے

سری	سار	ادرک	فی مس
	۲ رو سه ۸ آے		۲ رو سه

سر حک	فی رو سه	مرج سر	فی رو سه
۳ مار		۳ مار	

مرج حک	فی رو سه	لنوں	فی ہرار
۳ مار			۱ رو سه

کد و سعد	فی مس	ماد سماں	فی مس
۱۵ لغاتہ ۶۹			۴ رو سه
۶ رو سه			

سلمم	فی مس	کومیر	فی صد گڈی ورد
۶ رو سه			۱۲ آے

روح عوش حرید مارارات حیدر آباد

سہ ۱۲۱۰ھ ہجری

۱۰

5

 ۱۱۶۹

— 221 —

[illegible]

۲۵ ۲۴ ۲۳
 ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
 ۲۵ ۲۴ ۲۳ ۲۲ ۲۱ ۲۰ ۱۹ ۱۸ ۱۷ ۱۶ ۱۵ ۱۴ ۱۳ ۱۲ ۱۱ ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۱۰ ۱۴ ۵۵-۵۰-۵۰-۵۰-۵۰-۵۰-۵۰-۵۰-۵۰-۵۰

درآمد	۵۷۴	۵۰۰	۷۴
خرج	۵۷۴	۵۰۰	۷۴
موجود			

حماں مغاع

حکم سرف عا د مائے کہ اقتدار الملک سادر آب مالاب درک و عمره معصده د مل کہ
 داخل عهد محمد عظیم الشان مسعود ماعات اندرون و بیرون قلعه محمد نکر است۔ اعمار
 حال مر نور گدار مد کہ حال مسار انہ بعد ماسب در ر راعب سحر ج آوردہ در
 سام سال خصوص در موسم ماسان و حره آب در مالاب ہائے مذکور بعد در عوص
 ہائے دولت جا۔ مسارک اندرون قلعه خواهد داسب سحر ربی السارح سخم محرم
 سہ ۱۲ ہجری۔

کما فصل

آب مالاب درک	آب مالاب امرود و کٹہ کہ و حره مالاب درک است
--------------	---

انتظام متعلق تالاب درک

سہ ۱۲ مہری

۱۲۳۴

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

Handwritten signatures and notes at the bottom of the page.

الحمد لله
١٠

برآوردات مرمت سہر ساء حدرآباد (معمہ اول)

Handwritten text at the top of the page, mostly illegible due to blurring and low contrast. Some visible fragments include "Handwritten text at the top of the page" and "Handwritten text at the top of the page".

۱۲۰۵

اربعہ حب
سالمہ اور دعوہ
مکواہ جاری عامہ

شماره
مکمل

ماخذان لکند عامہ للبررسی ایستادہ فساد و کم کم بد

درجہ یک ملائک مسدک بود

مستند و
کتاب
مستند و
کتاب

مستند و
کتاب
مستند و
کتاب

محرر عام و لک خال محمد کوکمه

ملا و علی صیقل

مستند و علی صیقل
مستند و علی صیقل
مستند و علی صیقل

مستند و علی صیقل
مستند و علی صیقل
مستند و علی صیقل

مستند و علی صیقل

مستند و علی صیقل

مساک جا

اہل بحوالہ کی سید اسرار حرا دادید
ہمدارید دور مدکور و مول عودہ
داخل سرکار عاصد

مردم بهاری و غره خیاقان متعین نموده گمانه فاصلات می فاصلات لکھاری می
ایها و رقبای ال عدد هاست می آری و ایند از مند کف فاصلات معروف علی
قیس که منظور مزاج هند و خط نمر و زیاد و حد و ب تقصیر و تقصیر

[illegible]

خاصہ - متعلہ سلطان مسجد و سک ماہ

ص

 ستم منام حاجی محمد کالی
 مسوده عمامه
 چهارم سرکار کس ملک دریای مبدی خنای بنی که ما به نام آن سیم و ششگاه
 نادرست و درست طلب نابر آن را به نام درست چهارم کور و حضور در کور
 رای و کالت را نام نقر یافته نهد و لغارش سیر فو که شش طرف را کور
 بر لایح کرد و شش چهارم و آن سیم و ششگاه چهارم کور و سیم و ششگاه
 نوزدهم آن بلند و سیم و ششگاه کور و سیم و ششگاه کور و سیم و ششگاه

بر بنور رسیده

۴

موسودہ عظامہ سام حشر ک کباب
 رای و کالت رام مللوم سید کار کفار نامی کفار نامور و امور اجہار سید کار
 بعدہ رای مذکور مقرر و موقوف گشتہ بند کفار شمس سید و کبوتر نور
 محبت بنی ماکید بیدار کہ پنجہ رای نیز نور در با کار نامی حو جہ چار ہست نامند
 و بطور نام سید انجام آئی در داختمہ در سور ضرور در مکتبہ نامور الکتہ

بجمل می آورہ باشد

۵
 موسودہ عظامہ سام حشر ک کباب

رحله

در

مسمومه عیانم

حکم کس از این و کس از آن مسموم را در این حوضه نوحی

ماند چنانچه چنانکه در قلعہ بالوکه و در قلعہ لک مسموم نوحی بوده باشد

بعد از آنکه در این حوضه خود را کشته اند هر یک مطابق کس از این و کس از آن

مما زال و مژدورال در کس مسموم را قطع در این حوضه همراه داده اند

در قلعہ مسموم را در این حوضه مسموم را در این حوضه مسموم را در این حوضه

بزرگ بود و صبح و شب در این حوضه

3

۸۰
 اردو دار و هم
 حصہ سہ ماہ

بسم
 علامہ ابراہیم علیہ السلام
 سر امداد علی علم در پلہ حصہ سہ ماہ
 و مکان بھارت میں سرمد لڑنے واقع رہے در طبع در باری نور اللہ العالی
 لہذا در و دار و ہم حصہ سہ ماہ
 فراخیانہ سرکار عالمی شود در باب ہر مہام

و در این کتاب
در بیان حال و
و در بیان حال و

و در این کتاب
در بیان حال و
و در بیان حال و

و در این کتاب
در بیان حال و
و در بیان حال و

و در این کتاب
در بیان حال و
و در بیان حال و

و در این کتاب
در بیان حال و
و در بیان حال و

حصه

ما را منظور بود که امر و در عصر
 خوب و مصالحه فردا الله عصر
 بعد از منظور است

حمید
 سالک

حسب مکتب سیر ملک سالک و از عفو الله و الله
 رابع امر و عفو الله و الله

رنگه مدرسه عصر عصر عصر

الحق في حق نظام ملك نظام
حلفت قاف و جانت افسان
میر نظام خان
ما تمام میر عبدالمطلب و محمد و نور علی محمد و محمد
لعل علی

326

مقام

~~دستار پیر شکر~~

✓

رفاعہ

4

روزگار بدست
چار صدی خطای

از نگاه والد

سپیدانم بر اینم
آمد و بدید

در

کتاب دهم
موسم و موده

الله عز و جل که ما را از انعامی و انعام که بسبب نام و فیه بر کور لاله ایا
بر امانی و فیه لوصی سائده و حکیم شد که خطاب بموسم و موده
که بر کور از خطاب و از انعام و از انعام

در

امیر محمد علی
 امیر محمد علی
 امیر محمد علی

خبر چنانچه در طلب است

در کرم عالمیان بیک مکتوب کلمه صله کرده کرده خبر است در مورد رعایا
 علم
 قول دلتی میخواهد بر آبادی نماید نذران مالک مام میارزنا انعم مام مالک

نیم کویز نموده بعضی رسانند در باب میت خواندن در روزنامه
 موضع را با نور باسم بود و از عظیم و تمام تار می باسم کشید کرده تعلقه کنار
 دو سدر از مغلله ملک نونی سحر همه ام

۱۴۰۱
 ۱۴۰۱

المعص
لو

کلور کورسید آفدس

و قیام و در آمد از ده عید اقبال بگذرگاه بهار از برای رنگینی
به اراده استانی بوسیله هر تاریخ دوم مهال ۱۴۰۶ هجری از برای
توسعه چهار کوه به معصع ابا نور محمد قلعه تاریخی رسیده اند و عظیم
منیر ملک معصی الدودم غلام سید علی چهار شهر است حکم نام معصع ابا نور
اسم نوادار عظیم مقرر نموده برای بدو ایسی در مودعی در نشاند
دوم تاریخ یکم ماه مذکور اله در برای کلور سکار در انعام اده چهارم
و غیر قلعه تاریخی در در قلعه و گشتانک رسیده بود و در قلعه در انعام
بعد از دو سه قلعه و قیام شدن شاه کهار نام تاریخی از ارسم سکار

ل

مسطور

مصر

بعضی رسید که هر کارهای تهیه سفار از طره جدید آما و بنا بود

بر تیر شش اندک از ده روز تا چهار روز در روزانه در

مهر سرد از بند و بست تهیه با سفار که مده فرستاده شد

و چون هر کارهای هر قدر که حاله بر تیر مقرر اند تعرف

و اگر شوند تمام در پنج روز و خروج در چهار روز و تیر و تیر

میکنند بایستد

مکتب
مدیریت
مدیریت

دوره مبحث اول
مردم عده معانی

مدیریت
مدیریت

مدیریت

مدیریت
مدیریت

مدیریت
مدیریت

مدیریت
مدیریت

مدیریت
مدیریت

فطرت و منش و سبک (معمه مالی)

قدیمی

در بارانی سابق فرموده شده بود که موضع مافوق نور
 سرکه توی محمد انار که کاکری قصبی الدوله بهار مصر است
 مردم کل منظور است که نه بهار مذکور سال به عوده و بهار
 مذکور در بخواه کل صاحب فرماشم باید اسوال مرسل
 در سطح سر شده و آن فرشیاه شده اند که به بهار مذکور
 معاد و صده داده سوال و بهات مرفوم تمام محل کوه مایه

حضرت عمران مآب نواب میر نظام علی خان بہادر

سہ ۱۱۷۰ ہجری تا سہ ۱۲۱۸ ہجری

مکتبہ اعلیٰ سندھ اسلام آباد

نور

مداد مدنی

برباد

مدد دی عب علیگندہ کی تباہی مسلمانوں کے مدرسہ کو دکھا لعلیم اور تربیت کا طریقہ

ایبٹنہ مایا کرنا یہ مددستان یکے کے اور سر میں ایبٹنہ مایا اور ایبٹنہ مایا

اس سبب سے مایہ ہو گیا۔ اس کی مدد دی لی مددوں اور عظیمہ مایہ کی جو کار کا یہی موزع

جسے قنداد محروم ہے وہ کی ہو رہی ہے کسی سرکار کے طرف سے اس کی مدد کی ضرورت

اثر کر دیا۔ جو کہ صورت کو مسلمانوں کی تعلیم کے ترقی دل ہی موزع ہے اس کی مدد کو لیں

سرکار مدد دی کی اس کو یہ کہ لیسہ فرامیچ اور حجت مدرسہ علیگندہ کا قیام ہے سب سے

احوا کی سہ عاری کر لی کے اجازت فرماں میں مدد و ایمن سے آراء و مدد

عظیمہ علیگندہ

مستند نموده
۱۳۶۷

مدیر عامل

معروض طرمان کی نعمت حضرت مدگالعا
میر ساد

تقرارات وقتہ لالت ریل معسر الماسیدون میں ماساد اور
قرس معصمت معصوم سرفیس - امید سیر کرسچر انگریز اور
مسعود و ناگز شرح مسعودی سسر سراسر اور در ماسیکر -

معسر الماسیدون - محرابک -
" کو تو اسر - شہ -
" مسفرات - حام الک -

اسکے ملاحظہ سسر ملدہ میں والدیر و دشیر کمال عدالت

قررو مدل معسر الماساں

حضرت عمران مکان نواب میر محبوب علی خان بہادر

سہ ۱۲۸۰ ہجری تا سہ ۱۳۲۹ ہجری

اعلى حصرت سد كان على متعالى مد طله العالى

حلوس ميمت مانوس ٣- رمضان المبارك سنة ١٣٢٩ هـ

نقص حاصل و محسوس کے کاعد مسلہ ”و فاع“، ”احسار“ اور ”رح مامہ“ و عمرہ
 کے اقتباس اور قول کی ر سب نعر سآ مکمل ہو گئی ہے سب عند ضروری
 مادد اسوں کے ساتھ اس کی طاع و اساع عمل میں آئے گی

اس و ف م و ف حد مختلف کاعد بطور مود ساع کئے مامے ہیں

۱۱۰ - میران

۱۱۱ - ندارد

۱۱۲ - نذرانہ

۱۱۳ - نرغ نامہ

۱۱۴ - نقشہ حات

۱۱۵ - نوارش نامہ

۱۱۶ - واجب العرض

۱۱۷ - واصلات

۱۱۸ - وراثت نامہ

۱۱۹ - وصیت نامہ

۱۲۰ - وضعات

۱۲۱ - وقائع

۱۲۲ - وکالت نامہ

۱۲۳ - ہندوویات

۱۲۴ - یادداشت

ان کاغذات کے متعلق جو کتابیں زیر ترتیب ہیں ان سے ان سب کاغذات کی اقسام، ان کے انعراض و مقاصد اور ان کی صورت وغیرہ تمام ضروری امور کی پوری طرح وصاحت ہو جائیگی۔

۹۲ - لشمیدی

۹۳ فول

۹۴ کفالت نامه

۹۵ کعب

۹۶ گدارس

۹۷ گداس

۹۸ - گو-واره

۹۹ مایا-

۱ مملکه

۱ ۱ داخل معارج

۲ ۱ مرات

۳ ۱ مظلوم-تاب

۴ ۱ معاهده

۵ ۱ معروضه

۶ ۱ منحه-تاب

۷ ۱ موجودات

۸ ۱ موقوفات

۹ ۱ مرا-

۷۴ - نسمات نامہ

۷۵ - ہلو مار

۷۶ - عرصی

۷۷ - عیات نامہ

۷۸ - فار عمطی

۷۹ - فاصات

۸۰ - فراہین

۸۱ - فرایش

۸۲ - فروخت نامہ

۸۳ - فوئی نامہ

۸۴ - فہرست

۸۵ - فیصل نامہ

۸۶ - فیصلہ جات

۸۷ - قبالہ

۸۸ - قبض

۸۹ - قبض الوصول

۹۰ - قبولیت

۹۱ - قسمت نامہ

۵۶۔ حکم نامہ

۵۷۔ خطوط

۵۸۔ داخل سرکار

۵۹۔ داع نامہ

۶۰۔ دستک

۶۱۔ دست گرواں

۶۲۔ دستور العمل

۶۳۔ دستہ جھانڈا

۶۴۔ ڈول

۶۵۔ راضی نامہ

۶۶۔ رسید

۶۷۔ رور نامہ

۶۸۔ رہن نامہ

۶۹۔ سبیل سداہ

۷۰۔ سعطی نامہ

۷۱۔ سوال

۷۲۔ سوال و جواب

۷۳۔ ساہ

۳۸ - تقاوی

۳۹ - تقررات

۴۰ - تقسیم نامہ

۴۱ - تسک

۴۲ - تہ نامہ

۴۳ - جمع بندی

۴۴ - جمع وصول باقی

۴۵ - جمع وصول عرق

۴۶ - جنتری

۴۷ - جھاڑا

۴۸ - جٹھی

۴۹ - چوہ

۵۰ - چہرہ

۵۱ - حاصل

۵۲ - حاضر ضامنی

۵۳ - حاضری وصول

۵۴ - حقیقت

۵۵ - حکم سند

۲ رُخوَری

۲۱ - مانا

۲۲ - مگوڑ

۲۳ - مع مانہ

۲۴ - مرک

۲۵ - روا -

۲۶ - مٹکس

۲۷ - تارج

۲۸ - تاکداپ

۲۹ - سخور

۳۰ - سخور سد

۳۱ - سحرر

۳۲ - سمہ خاب

۳۳ - لسمس

۳۴ - تصحہ مانہ

۳۵ - صدق

۳۶ - عمد

۳۷ - مولص

- ۲ - اخبار
- ۳ - اخراجات
- ۴ - ارستہ
- ۵ - استادہ
- ۶ - اسم نویسی
- ۷ - اسناد
- ۸ - اشتہار
- ۹ - اطلاق
- ۱۰ - اقرارنامہ
- ۱۱ - التماس
- ۱۲ - آمدلی
- ۱۳ - اندازہ
- ۱۴ - آورجہ
- ۱۵ - باید داد
- ۱۶ - باید گرفت
- ۱۷ - بدر نویسی
- ۱۸ - بر آورد
- ۱۹ - بر طرفی نامہ

ضمم کر لیا گیا۔

دفتر دار الانشاء بھی ایک نہایت قدیم مستقل دفتر تھا اس کا متعلقہ حصہ بھی دفتر دیوانی و مال میں منتقل ہوا۔

اس طرح ایک ہی نوعیت کے اور ایک دوسرے سے بالکل متعلق دفاتر کی یکجہائی سے نہ صرف ان کی اہمیت میں اضافہ ہوا بلکہ کام میں بڑی سہولت پیدا ہو گئی۔

نواب سر سالار جنگ مختار الملک بہادر کے جدید انتظام کے بعد اگرچہ اکثر انتظامی امور کی انجام دہی ان دفاتر سے متعلق نہیں رہی تھی لیکن اجرائی اسناد اور عطائے معاش کا سلسلہ برابر قائم رہا اور ان امور کی تکمیل ان ہی دفاتر سے ہوتی رہی۔ معاش کی تحقیقات اور دریافت نیز اجرائی اسناد اور عطائے معاش کی تصدیقی کارروائیاں ان ہی دفاتر سے متعلق ہیں جاگیرداروں کے جاگیری جھگڑوں اور تہمد داروں کے حسابی تصفیوں کے متعلق بھی ان ہی دفاتر سے مواد فراہم کیا جاتا رہا۔ اب بھی دفاتر مال گزاری و عطیات، فینانس، صدر محاسبی، صوبہ داران، تعلقداران، معتمدی صرف خاص مبارک تعلقداران اطراف بلدہ، امور مذہبی اور عدالت عالیہ وغیرہ سے تصدیقی کارروائیاں اس دفتر پر آتی ہیں۔

ان دفاتر کو نہ صرف اسنادی ہونے کی وجہ سے خاص اہمیت حاصل ہے بلکہ ان میں وہ بیش بہا نایاب تاریخی حرائر موجود ہیں جو لحاظ تداست و نوعیت

حرۃ۔ عامرہ و عمرہ قائم کئے۔ اصطلاح میں بھی طرہ، عہد و تقویٰ و عمرہ کو موقوف کر کے حدِ اسظام کا اس وقت سے اسظامی کار و مار کا تعلق و فار دیوالی و مال سے اس طرح مانی۔ رہا اللہ عطاے جاگیر و انعام و اجرانی اسناد و تصدیق اسناد و معاس و عمرہ کا تعلق مدسور مانی رہا

درد دیوالی اور دفر مال کی سرد مری مورولی طور پر دو عائد اوں کے تقویٰ بھی احرامات دفر، مصدماں اور عدد سرد مری کی سخاوت کے لئے کسر آمدنی کی مسعد و ماگیر اب معر رہیں

ایک رہا۔ سے دفر کا۔ اسظام بہا۔ ما قابل اطمینان ہو گیا تھا۔ ان دفر کے اسظام کو راہ راست سرکاری نگرانی میں لے لینے کی سد مد ضرورت محسوس کی جا رہی تھی ان دفر کو مالا آخر سرکاریں لے لیا گیا دفر مال کے ساتھ دوسرے صبی دفر یعنی دفر ماصب و خطا مات و مواہر بھی سرکاریں لے لئے گئے

دفر اسدعا، مال بھی ایک ماگیر دار کی محمول سے درد والی میں صم کر لیا گیا

ساہ حماں اور اورنگ رس کے عہد کے کچھ دفر اورنگ آباد کی ساہی عمارات میں مغل تھے ان کو بھی درد دیوالی میں مغل کر لیا گیا

دفر علی و اب سراج الملک سادرا اور اب مختار الملک سادر کے عہد و رار کا دارالاساء ہے اس دفر کو بھی دفر دیوالی و مال و اسدعا، کے ساتھ

حضرت مغفرت مآب نواب آصف جاہ اول نے دکن میں سلطنت آصفیہ کا نظم و نسق وہی رکھا جو سلطنت مغلیہ میں رائج تھا۔ تمام اُمور کی انجام دہی کے لئے دقت دیوان قائم کیا گیا۔ دقت دیوان دکن ہی کا مخفف بظاہر دقت دیوانی ہے۔ دقت دیوانی کے دو اہم شعبے یا دقت ہو گئے تھے۔ صوبہ جات نجستہ بنیاد اورنگ آباد، برار، بیجاپور اور برہان پور سے متعلق جملہ فوجی اور مالی انتظامات مثلاً نگہداشت جمعیت، تقرر، تعیناتی، برطرفی، عہد نامہ جات، تقرر عمالان و تعہد داران نیز انتظام مالیہ، وقائع نگاری، حسابات، جمع و خرچ، اجرائی اسناد و احکام نسبت عطاءے جاگیر و انعام تنخواہ و عیرہ کی تکمیل جس دقت سے متعلق تھی وہ دقت دیوانی تھا۔ اور صوبہ فرخندہ بنیاد حیدر آباد و صوبہ محمد آباد بیدر سے متعلق یہ اُمور جس دقت میں طے پاتے تھے وہ دقت مال کہلاتا تھا۔

یہ ہر دو دقت جن عہدہ داروں کے تفویض تھے وہ سر دقت یا دقت دار کہلاتے تھے۔ ان دفاتر کی ذیلی کارروائیوں کی تکمیل کے لئے دیگر دفاتر بھی رفتہ رفتہ حسب ضرورت قائم ہوتے گئے جہاں ان کی نوعیت کے لحاظ سے مختص اُمور طے پاتے تھے۔ لیکن جملہ انتظام مملکت کا انصرام دقت دیوان (دفاتر دیوانی و مال) سے ہوتا تھا۔

نواب سرالار جنگ مختار الملک بہادر کے عہد وزارت میں بھی تمام کاروبار ریاست کا انصرام دفاتر دیوانی و مال ہی سے ہوتا تھا۔ لیکن نواب صاحب نے جدید نظم و نسق کی بناء ڈالی اور مختلف دفاتر معتمدین، صدر محاسبی،

دمرد یوالی اور اس کے مصممہ دممار سلطنت آصمہ کے نظم و نسق کے ماص،
اھم، اور اولس دمرد ہیں ان دممار کی تفصیل یہ ہے —

۱ دمرد یوالی

۲ دمرد مال

۳ دمرد ملکی۔

۴ دمرد دارالاساء

۵ دمرد اسیعاء

۶ دمرد ماص و خطام۔

۷ دمرد مواہر۔

۸ دمرد سلاطین معلہ۔

۲۶۹	یادداشت مردم شماری و بهائم شماری صفحه اول (عکس)	- ۷۸
۲۷۱	یادداشت مردم شماری و بهائم شماری صفحه ثانی (عکس)	- ۷۹
۲۷۳	یادداشت موجودات فوج متعلقه حبش خان صفحه اول (عکس)	- ۸۰
۲۷۵	یادداشت موجودات فوج متعلقه حبش خان صفحه ثانی (عکس)	- ۸۱
۲۷۷	یادداشت بامی عہد شاہ جهانی	- ۸۲

۲۱۵	رور مامح و فایع مله حد رآ ماسه ۳۷ ۵۱	۶۳
۲۲۷	رور مامح و فایع مله اود مگر سه ۳۷ ۵۱	۶۴
۲۳۵	رور مامح و فایع مله نکل سه ۳۷ ۵۱	۶۵-
	اطلاع و فایع و اسظام اسباب ملک عوری مصداق معصوم	۶۶
۲۴۱	اول (عکس)	
	اطلاع و فایع و اسظام اسباب ملک عوری مصداق معصوم	۶۷
۲۴۳	مالی (عکس)	
	اطلاع و فایع و اسظام اسباب ملک عوری مصداق معصوم	۶۸-
۲۴۵	مالی (عکس)	
	اطلاع و فایع و اسظام اسباب ملک عوری مصداق معصوم	۶۹
۲۴۷	رایع (عکس)	
۲۴۹	و فایع کلداں سه ۸۲ ۵۱	۷۰
۲۵۵	صعوم ارفهر سه ۵۱ رماں درگاه ملایق ساه (عکس)	۷۱
۲۵۷	صعوم ارفهر سه ۵۱ رماں درگاه ملایق ساه (عکس)	۷۲
۲۵۹	امداد سد عبد الوهاب در حد ص مومعه مله (عکس)	۷۳
۲۶۱	مادد اسب در ماره حرا - رماں نور (عکس)	۷۴
۲۶۳	احکام مرمر معصوم (عکس)	۷۵
	مادد اسب در ماره صو - دکن و صو - خاندس و عره	۷۶-
۲۶۵	صعوم اول (عکس)	
	مادد اسب در ماره صو - دکن و صو - خاندس و عره	۷۷
۲۶۷	صعوم مالی (عکس)	

۱۴۷	عطاءے خدمت فوجداری و تشقداری پر گنہ سری کندہ سرکار	۴۷
۱۴۷	مظفر نگر صوبہ محمد آباد (عکس)	
۱۴۹	محالات جاگیر حضرت مغفرت تاب نواب آصف جاہ بہادر اول	۴۸
۱۴۹	سرفرازی منصب ہفت ہزاری ذات و ہفت ہزار سوار بہ	۴۹
۱۵۷	راجہ ساہو جی بیریہ راجہ سید واجی (عکس)	۵۰
۱۵۹	تصدیق حاضری محمد غوث متعینہ باغ شہزادی زیب النساء بیگم	
۱۵۹	(عکس)	
۱۶۱	تصدیق حاضری محب علی داروغہ دارالتفاء و طبابت	۵۱
۱۶۱	اورنگ آباد (عکس)	
۱۶۳	عطاءے زمین برائے تعمیر ہویلی بہ کچ سنگھ (عکس)	۵۲
۱۶۵	روزنامہ وقائع قلعہ فتح آباد عرف دھارور سہ ۱۰۷۱ھ	۵۳
۱۷۳	نرخ بازار قصبہ راگیر صفحہ اول (عکس)	۵۴
۱۷۵	نرخ بازار قصبہ راگیر صفحہ ثانی (عکس)	۵۵
۱۷۷	نرخ بازار قصبہ راگیر صفحہ ثالث (عکس)	۵۶
۱۷۹	نرخ بازار قصبہ راگیر صفحہ رابع (عکس)	۵۷
۱۸۱	روزنامہ وقائع صوبہ بکالانہ سہ ۱۰۷۲ھ	۵۸
۱۸۹	روزنامہ وقائع قلعہ احمد نگر سہ ۱۰۷۲ھ	۵۹
۱۹۳	روزنامہ وقائع قلعہ پریندہ سہ ۱۰۷۲ھ	۶۰
۱۹۷	روزنامہ وقائع قلعہ اودگیر سہ ۱۰۷۲ھ	۶۱
۲۰۱	روزنامہ وقائع بلدہ حیدر آباد سہ ۱۰۷۲ھ	۶۲

۱۵	احسار ڈیوڑھی آصف الدولہ سے ۱۲۱۱ھ و ۱۲۱۲ھ	۳۶
۱۹	سیاہہ احسار در مار معنی سے ۱۲۱۲ھ	۳۷
۱۱۵	احسار ڈیوڑھی نواب سعادت علی خاں سے ۱۲۱۳ھ و ۱۲۱۴ھ	۳۸
۱۱۹	احسار لکھو اچی سے ۱۲۱۴ھ	۳۹
۱۲۳	احسار ڈیوڑھی علی حاد سے ۱۲۱۴ھ	۴۰
۱۲۹	عظائے سکا کل در احمد ری و انور و معظمنی نگر سام موسیٰ ہوسی عصمر گ حاد (عکس)	۴۱
۱۳۱	تحقیق در رسم تعمیر - حسن دوست خاں حاد میں الدولہ -	۴۲
۱۳۵	سار رنگ (عکس)	۴۳
۱۳۹	عظائے سب و فوعداری ماہان گھاٹ مسقطہ کر مائیک صو -	۴۴
۱۴۱	فر سہ ہندو سدر آماو - حسن دوست خاں حاد	۴۵
۱۴۲	سمن الدولہ سار رنگ (عکس)	۴۶
۱۴۳	حرات رو رد اعلیٰ سدن ماو - حضرت معمر - تاب	۴۷
۱۴۴	- روضہ (عکس)	۴۸
۱۴۵	ادائی فیم رمن رائے مردہ سر فہر - حضرت معمر - تاب	۴۹
۱۴۶	(عکس)	۵۰
۱۴۷	مستوری اعرا فب طعام و گل و جو سوئی و مردہ و طاع طاب	۵۱
۱۴۸	علمائے صلوٰۃ و نماز مسیحیہ - روضہ حضرت معمر - تاب	۵۲
۱۴۹	(عکس)	۵۳

۴۹	۱۷- یادداشت جو اہر وغیرہ عنایت کردہ حضرت شاہ عالم ثانی (عکس)
۵۱	۱۸- خلعت از حضرت شاہ عالم ثانی (عکس)
۵۳	۱۹- اضافہ القاب (عکس)
۵۵	۲۰- حکم و ہدایت خاص (عکس)
۵۷	۲۱- تعیناتی حکماء برائے علاج زوجہ محمد صلابت خان (عکس)
۵۹	۲۲- منظوری رخصت (عکس)
۶۱	۲۳- انتظامات فراہمی چوبینہ برائے تعمیر جہاز (عکس)
۶۳	۲۴- عنایت نامہ بنام جنرل کمبل دربارہ انتظام جہاز (عکس)
۶۵	۲۵- عنایت نامہ بنام حاجی محمد کبلی دربارہ جہاز (عکس)
۶۷	۲۶- فاضلات متعلقہ خیاطان متعینہ پوشک خانہ (عکس)
۶۹	۲۷- تقرر و تبدل ملازماں (عکس)
۷۱	۲۸- برآوردات مرمت شہر پناہ صفحہ اول (عکس)
۷۳	۲۹- برآوردات مرمت شہر پناہ صفحہ ثانی (عکس)
۷۵	۳۰- انتظام متعلقہ تالاب درک
۷۹	۳۱- نرخ غلہ بازار ندی پار (عکس)
۸۱	۳۲- نرخ خوش خرید بازارات حیدر آباد
۹۱	۳۳- اخبار چیمپٹن (بدراس)
۹۵	۳۴- اخبار دارالنحلہ شاہ جہان آمادہ ۱۱۸۳ھ
۹۹	۳۵- سیاہہ اخبار دربار معلیٰ ۱۲۰۶ھ

فہرست

صفحہ	عنوان	نمبر
۱۲۱ الف تا و	فہرست	۱
۱	تعارف	۲
۱۷	احرائی و مہ سہرے جلوس ممبہ مانوس (عکس)	۳
۱۹	احرائی و مہ سہرے جلوس ممبہ مانوس (عکس)	۴
۲۳	مرورہ بدل معنی المہمان (عکس)	۵
۲۵	حکم عظمیٰ سدا صد امداد مدرسہ العلوم علی گڑھ (عکس)	۶
۲۹	مہعلی موضع ماثوب ورہ (عکس)	۷
۳۱	قطار نیوسلطان سہرے صفحہ اول (عکس)	۸
۳۳	قطار نیوسلطان سہرے صفحہ مالی (عکس)	۹
	سخاوا آورہ موسیٰ رسوں اردو رنگ اردو دورہ ماہور	۱۰
۳۵	(عکس)	
۳۷	اسلام شہار بندہ حیدر آباد ماہور (عکس)	۱۱
۳۹	بدیل نام موضع اساور صفحہ اول (عکس)	۱۲
۴۱	تبدیل نام موضع اساور صفحہ مالی (عکس)	۱۳
۴۳	سخور نام "امر مٹہ" (عکس)	۱۴
۴۵	سخور نام "مدم مگر" (عکس)	۱۵
۴۷	سرمہاری خطاب و مصنف (عکس)	۱۶

